

Mert ő megszabadítja a szegényt, aki hozzá kiált, s a szűkölködőt, akin senki sem segít.

Zsolt 72, 12

Egy igaz ember a történelem sötét óráiban

Boldog Salkaházi Sára születésének 125. évfordulóját ünnepelte a Szociális Testvérek Társasága

Fotó: Szociális Testvérek Társasága archívuma

A Szociális Testvérek Társasága, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága, a Batthyány Lajos Alapítvány és a Magyar Nemzeti Bank emlékérmé-bemutatóval egybekötött megemlékezési ünnepséget tartott Boldog Salkaházi Sára szociális testvér születésének 125. évfordulóján, május 11-én Budapesten, az Aranybástya Szalon és Rendezvényteremben.

Az ünnepen mások mellett részt vett Kővári Magdolna SSS, a Szociális Testvérek Társaságának központi elöljárója; köszöntőt mondott Németh Emma, a Szociális Testvérek Társasága magyarországi elöljárója; Mohos Gábor esztergom-budapesti segédpüspök és Soós Viktor Attila történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) tagja.

Előző nap este, Boldog Salkaházi Sára liturgikus emléknapijának vigiliáján tartották a hagyományos közbenjáró imaestet, amelyet *Égi erőforrás* címmel évek óta megszervez a Szociális Testvérek Társasága a budapesti Egyetemi (Kisboldogasszony-) templomban.

Az imaest koncelebrált hálaadó szentmisével kezdődött, amelyet Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök, a Központi Szeminárium

rektora mutatott be. A koncelebránsok között volt Ruppert József piarista szerzetes, pap, Salkaházi Sára boldoggáavataási ügyének posztulátora.

Martos Levente Balázs püspök hangsúlyozta: Salkaházi Sára szociális testvér „szeretetével, hitével, vértanúhalálával mindannyiunkat megszólít. Imádkozzunk együtt, egymásért, kérve közbenjárását, hogy a hitben mi is közelebb kerüljünk az Úr Jézushoz és benne egymáshoz!”.

Az imaest kezdetén Németh Emma, a Szociális Testvérek Társaságának magyarországi elöljárója, a Magyarországi Rendfőnöknők Konferenciájának elnöke hangsúlyozta: az idei év különösen fontos, hiszen kettős évfordulót ünnepelünk: Sára testvér százhuszonöt évvel ezelőtt, 1899. május 11-én született Kasán, december 27-én pedig nyolcvan éve lesz annak, hogy vértanúhalált halt Budapesten.

Elmondta, hogy 1942-ből megmaradt Sára testvértől egy ima, amelyet minden reggel elimádkozott a Katolikus Dolgozó Nők és Leányok Országos Szövetségének vezetőjeként: „Íme, itt vagyok, Uram, hogy képviseljem őket nálad. Nem magamért vagyok itt, hanem értük, valamennyiükért, az én társaimért.

(Folytatás az 5. oldalon)

„A reményt akarjuk dalolni”

Ferenc pápa ünnepélyesen meghirdette a szentét

A Szentatya vezette a 2025-ös szentétet meghirdető, *Spes non confundit* (magyarul: A remény nem csal meg) kezdetű bulla átadásának és felolvasásának szertartását, valamint az Úr mennybemenetele főünnepének második esti dicséretét a Szent Péter-bazilikában május 9-én késő délután.

Ferenc pápa az ünnepélyes vespérés keretében átadta az öt kontinens képviselőinek a *Spes non confundit* bullát, amellyel meghirdette a 2025-ös szentétet, amely idén december 24-én, a vatikáni bazilika szentkapujának megnyitásával veszi kezdetét.

(A húsvét utáni 40. napon ünnepli a világegyház Urunk mennybemenetelének napját, amely csütörtökre esik. Áldozócsütörtök liturgikus ünnepét hazánkban a következő vasárnapon tartjuk.)

(Folytatás a 2. oldalon)

Bukarestben bérmált Erdő Péter bíboros, prímás

(Tudósításunk a 2. oldalon)

Átadták a Stephanus-díjakat

Lapzártánkkor megnyílt a 31. Szent István Könyvhét

Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek nyitotta meg a 31. Szent István Könyvhétet a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) Szent II. János Pál pápa dísztermében május 13-án, lapzártánkkor, Budapesten. A megnyitón Barsi Balázs ferences szerzetes és Lackfi János költő, író, műfordító vette át a Szent István Társulat és a Stephanus Alapítvány kulturális díját.

A megjelenteket Farkas Olivér, a Szent István Társulat (SZIT) igazgatója köszöntötte. Tájékoztatást adott a Szent István Könyvhétről, amelyre május 13. és 17. között kerül sor a budapesti Ferenciek terén. Az olvasó huszonkilenc kiadó mintegy hétezer kötetével és hatvanöt újdonságával találkozhat, s több mint harminc alkalommal vehet részt író-olvasó találkozón.

(Folytatás a 3. oldalon)

Az akadálymentesítés a szívekben kezdődik

Beszélgetés Nagy Sándorral, a hallássérült-pasztoráció referensével

Idén ünnepli újkori megalapításának ötvenedik évfordulóját a Katolikus Hallássérült Pasztoráció. Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye hallássérült-pasztorációs referense Nagy Sándor, a budapesti-tabáni Alexandriai Szent Katalin-templom plébániai kormányzója. Vele beszélgettünk.

(Folytatás a 9. oldalon)

ISSN 0133-1205

2 4 0 2 0

9 770133 120548

MAGYAR KATOLIKUS
EGYHÁZ

HIT KÖZÖSSÉG TÁMASZ

KÖSZÖNJÜK, HOGY ADÓJA 1%-VAL
TÁMOGATJA A MAGYAR KATOLIKUS
EGYHÁZ SZOLGÁLATAIT!

1%

TECHNIKAI SZÁM

0011

(Folytatás az 1. oldalról)

Az alábbiakban a vesperás során elmondott teljes pápai homília fordítását közreadjuk.

„Jézus örömeinek kíséretében ment föl a mennybe, ahol az Atya jobbán ül. Ő – amint azt az imént hallottuk – elviselte a halált, hogy mi az örök élet örökösei legyünk (vö. 1Pét 3,22 Vulg.). Az Úr mennybemenetele tehát nem elbúcsúzás, nem elszakadás, nem tőlünk való eltávolodás, hanem küldetésének beteljesítése: Jézus azért szállt le hozzánk, hogy mi felemelkedhessünk az Atyához; leszállt, hogy felvigyen bennünket; alászállt a föld mélységeibe, hogy a Menny megnyílhasson felettünk. Legyőzte halálunkat, hogy mi életet kaphassunk, mégpedig örökre.

Ez a reménységünk alapja: azáltal, hogy Krisztus fölment a mennybe, elvitte Isten szívébe várankozásokkal és kérdésekkel teli emberségünket, és „reménységgel tölt el minket, titokzatos testének tagjait, hogy követhetjük őt a mennybe, ahová mint az Egyház feje és az élet szerzője érkezett” (vö. *Prefáció Urunk mennybemeneteléről*). Testvéreim, ez a meghalt és feltámadt Krisztusban gyökerező remény az, amelyet ünnepelni, befogadni és az egész világnak hirdetni akarunk a közelgő, hamarosan kezdődő szentévből.

Ez a remény nem merő optimizmus – mondhatni nem emberi optimizmus – vagy valamilyen földi biztonság-hoz kötődő, múltó várankozás, nem, ez egy Jézusban már beteljesedett valóság, amely mindennap nekünk adatik,

„A reményt akarjuk dalolni”

Ferenc pápa ünnepélyesen meghirdette a szentévet

Ferenc pápa átadta az öt kontinens képviselőinek a 2025-ös szentévet meghirdető bullát

míg egyé nem válunk az ő szeretetének ölelésében. A keresztény remény – írja Szent Péter – „romolhatatlan, szennyeztelen és hervadhatatlan örökség” (1Pét 1,4). A keresztény remény fenntartja életünk útját még akkor is, amikor az gyötrelmes és fárasztó; utakat nyit előttünk a jövőbe, amikor a lemondás és a borúlátás rabságban akarna tartani bennünket; felnyitja szemünket a lehetséges jóra, amikor a rossz látszik felülkerekedni; a keresztény remény derűvel tölt el bennünket, amikor szívünket kudarc és bűn nyomasztja; új emberiségről készlet álmódni, és bátorra tesz egy testvéri és békés világ építésében, amikor úgy tűnik, hogy nem éri meg elkötelezetten dolgozni. Ez a remény. Ezt

az ajándékot adta nekünk az Úr a keresztségben.

Szeretteim, miközben az imának szentelt évvel készülünk a szentévre, emeljük szívünket Krisztushoz, hogy reménydalkok legyünk ebben a kétségbeeséstől szenvedő civilizációban! Tetteinkkel, szavainkkal, mindennapi döntéseinkkel, a szépség és a kedvesség magjainak türelmes vetésével, bárhol legyünk is, a reményt akarjuk dalolni, hogy dallama rezgésbe hozza az emberiség húrjait, örömet ébresszen a szívekben, és bátorságot adjon az élet felvállalására. Reményre ugyanis szükségünk van, mindannyiunknak szüksége van rá. A remény nem csal meg, ezt ne felejtsük el! Szüksége van rá társadalmunknak, mely gyakran elvesz a puszt

jelenben, és képtelen a jövőbe tekinteni; szüksége van rá korunknak, mely nemegyszer fáradtan vonszolja magát az individualizmus és a „tengődés” szürkéségében; szüksége van rá a teremtett világnak, melyet súlyosan megsebzett és elcsúfított az emberi önzés; szükségük van rá a népeknek és nemzeteknek, melyek aggódva és félelemmel telve néznek a holnap elé, miközben az igazságtalanságok arcátlanul folytatódnak, a szegényeket leselejtezik, a háborúk halált hoznak, az utolsók a lista alján maradnak, és félt, hogy a testvéri világ álma délibábnak bizonyul.

Szükségük van rá a fiataloknak, akik gyakran elveszettek, pedig teljes életre vágnak; szükségük van rá az időseknek, akiket a hatékonyság és a selejtezés kultúrája már nem tud tisztelni és meghallgatni; szükségük van rá a betegeknek és a testben-léleklében megtörteteknek, akik közelségünk és gondoskodásunk révén enyhülést kaphatnak. Továbbá, kedves testvéreim, szüksége van reményre az Egyháznak, hogy amikor a megfáradás és a gyaroltság súlyától szenved, sose felejtse el, hogy ő Krisztus menyasszonya, akit Krisztus örök és hűséges szeretettel szeret, aki azt a hivatást kapta, hogy őrizze az evangélium fényét, aki azt a küldetést kapta, hogy továbbadja mindenkinek a Jézus által hozott és a világ-

ban egyszer s mindenkorra meggyújtott tüzet.

Szüksége van reményre mindannyiunknak: szüksége van rá olykor megfáradt és sebzett életünknek, az igazságra, jóságra és szépségre szomjazó szívünknek, a semmilyen sötétség által ki nem oltható álmainknak. Minden, bennünk és rajtunk kívül, reményért kiált, és minden, még ha nem tud is róla, Isten közelségét keresi. Úgy tűnik – mondta Roma-

»Uram, akkor hol voltál?«, akkor ismét azt a választ fogja hallani: »Közelebb, mint valaha!« Isten talán közelebb van a mi fagyos korunkhoz, mint a templomokban pompázó barokkhoz, a szimbólumok bőségében fürdő középkorhoz, a halállal fiatalos bátorsággal szembenező korai kereszténységhez. [...] Az Úr azonban várja [...], hogy hűségesek maradjunk hozzá. Ebből egy nem kevésbé valódi hit fakadhat, sőt talán tisztább, s mindenképp erősebb, mint amilyen a belső gazdagság időszakában bármikor is volt” (Romano Guardini: *Accettare se stessi*, Morcelliana, Brescia, 1992, 72). Testvéreim, a feltámadt és

A „Remény zárandokai” mottójú szentévet meghirdető *Spes non confundit* kezdetű bulla rendelkezik a pápai bazilikák szentkapuinak megnyitásáról is.

Ennek értelmében Ferenc pápa 2024. december 24-én nyitja meg a Szent Péter-bazilika szentkapuját, december 29-én a Lateráni Szent János-székesegyház szentkapuját, 2025. január 1-jén a Santa Maria Maggiore-bazilika, majd január 5-én a Falakon kívüli Szent Pál-bazilika szentkapuját. A szentévé végén az utóbbi három bazilika szentkapui december 28-ig bezárulnak. A szentévé hivatalosan 2026. január 6-án, a Szent Péter-bazilika szentkapujának bezárásával ér véget. A 25 pontból álló pápai bulla felhívást tartalmaz a bebörtönzöttek, a migránsok, a betegek, az idősek, valamint a kábítószer zsákmányául esett fiatalok javára. Ferenc pápa egy börtönben is meg fog nyitni szentkaput, a szegény országok adósságainak eltörlését kéri, felszólal a gyermekszületek növelése érdekében, a migránsok befogadásáért, valamint a teremtett világ tiszteltében tartásáért.

no Guardini –, hogy korunk az Istentől való távollét ideje, amikor a világ dolgokkal tömi tele magát, az Úr szava pedig elhallk. Guardini mégis azt mondja: „Ha viszont eljön az idő – és el fog jönni, miután a sötétséget legyőztük –, amikor az ember megkérdézi Istentől:

mennybe ment Úr adja meg nekünk annak kegyelmét, hogy újra felfedezzük a reményt – fedezzük fel újra a reményt! –, hogy hirdessük a reményt, hogy építsük a reményt!

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican Media

Erdő Péter bíboros, prímás bérmált a bukaresti Barátok templomában

Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek magyar nyelvű szentmisét mutatott be május 12-én a bukaresti Sancta Maria Gratiarum-templomban, ahol az előző napon kiszolgáltatta a bérmálás szentségét.

Erdő Péter bíboros, prímás Aurel Percă bukaresti érsek-metropolita meghívására utazott Romániába és szolgáltatta ki a bérmálás szentségét május 11-én a bukaresti Sancta Maria Gratiarum-templomban (közismert nevén Barátok temploma) az ottani magyar közösség részvételével. Aznap emlékeztek meg Szent II. János Pál pápa 25 évvel ezelőtti látogatá-

sáról a bukaresti főszékesegyházban Erdő Péter bíboros koncelebrálásával. Másnap, május 12-én a bíboros magyar nyelvű szentmisét mutatott be a Barátok templomában.

Homíliájában az aznapi evangéliumhoz kapcsolódóan többek közt arról beszélt, hogy ha kitartunk Jézus mellett, akkor az ő isteni ereje is kitart mellettünk: bennünk és rajtunk keresztül működik. Jelenti ez, hogy Isten nem engedi elhatalmasodni rajtunk és bennünk a gonoszt, hanem aki Krisztushoz akar tartozni, annak megadja az erőt minden helyzetben. Jelenti, hogy semmilyen intrika, „kígyó” vagy „méreg” nem fog azon, aki Krisztus őszinte, nagy-

lelkű és mindig megbocsátó szeretetét utánozza. De jelenti sajátosan azt is, hogy a tanítványok Krisztus nevében, Krisztus erejében új nyelveken beszélnek. Vagyis megkapják azt az isteni kegyelmet, hogy tanúságtételük, az Evangélium örömhíre eltaláljon a legkülönbözőbb emberek szívéhez. Már az első pünkösdi után sokféle anyanyelvű ember megértette Szent Péter beszédét (ld. ApCsel 2,6–12). És azóta is, minden korban, minden nép között kínálja a Szentlélek az Egyháznak a Szó adományát. A Szentlélekről beszélve ezt imádkozzuk: „Az Úr Lelke betölti a földkerekséget, s ki mindeneket összetart, annál van a Szó értelme” (Pünkösdi-

vasárnapi Introitus – vö. Bölcs 1,7). Ha tehát megmaradunk Krisztus nevében, a Szentlélekben élünk, akkor a nyelvek, a közlés, a tevékeny szeretet ajándékát is megkapjuk.

A Szentlélek nem megszünteti a nyelveket, hanem megadja, hogy mindenki a saját nyelvén érte meg az Evangélium üzenetét. Érték a sokféle emberi nyelv és kultúra. Amikor őrizzük és műveljük a saját nyelvünket, ugyanakkor tisztelettel és szeretettel elismerjük a többi nyelvek értékét is, a többi kultúrákét is, hiszen mindez az emberi közösségek örökségéhez és a teremtés gazdagságához tartozik – folytatta a bíboros.

A II. Vatikáni Zsinat arra tanít minket, hogy az Egyháznak feladata, „hogy a tömegkommunikációs eszközökkel is továbbítsa az üdvösség

hírét, s megtanítsa az embereket ezen eszközök helyes használatára” (*Inter mirifica*, 3b). De az Örömhír sajátos továbbadása mellett létezik egy egészen általános feladat is, hiszen a társadalomnak szüksége van az igazságnak megfelelő és helyes információra, a manipulációtól, a gyűlöletkeltéstől, a lényeges információk visszatartásától mentes tájékoztatásra. A közlés tartalmának mindig igaznak és teljesnek kell lennie az igazságosság és a szeretet szolgálatában kell állnia (ld. *Inter mirifica*, 5b) – mondta Erdő Péter bíboros a bukaresti Barátok templomában.

Forrás: Esztergom-Budapesti Főegyházmegeye
Fotó: Mircea Popa / Biserica „Sfânta Maria a Harurilor” – Bărăția Facebook

Bérmálási csoportkép Erdő Péter bíboros, prímással a bukaresti Sancta Maria Gratiarum-templomban történt szentségkiszolgáltatás után

Átadták a Stephanus-díjakat

Lapzártánkkor megnyílt a 31. Szent István Könyvhét

(Folytatás az 1. oldalról)

Sarbak Gábor, a SZIT elnöke ismertetőt tartott a könyvhét újdonságairól, melyek sorában hangsúlyos szerepet töltenek be a katolikus, illetve protestáns szerzőktől származó teológiai művek, s helyet kapnak közöttük a pszichológia tárgyú kötetek, illetve a gyerekeknek és fiataloknak szóló kiadványok is.

A Stephanus-díjról Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök, a Stephanus Alapítvány elnöke, a Magyar Katolikus Rádió vezérigazgatója adott tájékoztatást. Az elismerést a Szent István Társulat és a Stephanus Alapítvány közösen alapította, olyan személyek munkásságának elismerésére, akik magyar nyelven megjelent műveikben az egyetemes keresztény európai kultúra értékrendjét közvetítik mind

a teológiai tudományok, mind pedig az irodalmi műfajok területén. A díjat az 1993-tól évente megrendezett Szent István Könyvhét ünnepi megnyitóján adják át, és napjainkig hatvannégy személy nyerte el.

A Stephanus-díjat Erdő Péter bíboros, prímás, a SZIT fővédője és Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök, a Stephanus Alapítvány elnöke adta át. Teológiai kategóriában Barsi Balázs OFM, irodalmi kategóriában Lackfi János költő az idei díjazott.

Barsi Balázs Tulassay Tivadar orvos, professor emeritus,

a Magyar Tudományos Akadémia tagja méltatta. Laudációja átfogó képet adott a ferences hitszónok „európai dimenziójú” munkálkodásáról, melynek „maradandó alkotásait nemzedékek viszik tovább”. A méltatás egy olyan ember személyes vallomása volt, aki Barsi Balázs elméleteivel kezd és fejezi be napjait. Tulassay Tivadar egy „sokrétű és összetett” személyiségről adott képet, és segített megérteni, milyen is az a kereszténység, amit Barsi Balázs minden gondolatával közvetít: „farkasokkal teli világunkban”, a „kiábrándultság,

reményvesztettség, lelki szegénység igen mély kútjában” az egyetlen hősiesség, az egyedüli lehetséges út báránynak lenni.

Barsi Balázs OFM a díjhoz kapcsolódóan a *köszönet* szóról elmélkedett, visszaadva jelentőségét, súlyát. Ádám első szava, amikor Isten belé lehetelte a lelkét, a köszönet volt. Mit köszönt? A létét? Sokkal inkább az adományozót magát köszöntötte, a vele való létkapcsolatért mondott *köszönetet*. „Az ember szavai beteljesedésre várnak, a köszönet szó talán az összes többenél

is jobban” – utalt XVI. Benedek pápa egy gondolatára. Sok ezer „köszönöm” vár végső beteljesedésre. A szó mélyén szunnyadó vulkán vár kitörésre, s az a mélyben lévő valóság, amit burokként vesz körbe a köszönöm szó, nem más, mint a szeretet. Barsi Balázs Pilinszky János *Mielőtt* című versét idézte: „Akkor azt mondjuk: szeretlek. / Azt mondjuk: nagyon szeretlek.”

Sajgó Szabolcs SJ, a Párbeszéd Háza igazgatója Lackfi Jánost méltatta, a rendkívül termékeny alkotót, akinek nyolcvan könyve, negyvenkét

felidézte: egyetemistaként Lator Lászlótól sajátította el azt a verseszményt, amelyet *újholdasnak* szokás nevezni, s amely szerint egy erős költői szöveg „felfelé nyitott”, és rejtjelezetten beszél a transzcendensről. Hozzátette: felnőtt megtérőként ezzel a „szégyenlősséggel” beszélt a hitéről. Hét éve azonban Isten „új megtérést adott” neki, és elkezdett „egészen szemérmetlenül beszélni” az istenszeretetről. Lackfi János megindítónak nevezte, ha a „senkire rá nem szoruló Isten” használni tudja az ő „izgágaságát” arra, hogy az

műfordítása, tíz drámája és számtalan publikációja jelent meg a legkülönbözőbb témákban és műfajokban. Művei tizenöt nyelvre lefordítva fejtik ki hatáskukat az irodalomra és más művészeti ágakra. Ország- és Kárpát-medence-járó körútjain mintegy százhuszezer fiatalal találkozott, beszélgetett az irodalomról. Lackfi János „társteremtő”, komolyan veszi, amire minden ember hivatott. Megéli Isten termékenyítő jelenlétének csodáit, műveiből erőt, reményt, inspirációt meríthetünk – mondta a költőtárs.

Lackfi János az elismerést megköszönve

„ő döbbenetes páratlanságát” közölte.

A méltatásokat követően Erdő Péter bíboros, prímás, a SZIT fővédője megnyitotta a keresztény szellemiségű könyvkiadók legnagyobb magyarországi seregszemléjét. Megemlékezett arról, hogy a megnyitó egybeesik a Fatimai Szűzanya emléknapjával, és arról, hogy 2003-ban az Esztergom-Budapesti Főegyház-megyei, 2006-ban, a nemzet lelki megújulásért hirdetett imaévben pedig Magyarországot és az egész magyar népet a Szűzanya pártfogásába ajánlották. 2003-ban Erdő Péter találkozott a fatimai látnokok akkori egyetlen, még élő tagjával, aki azt üzenté a magyar papoknak: legyenek szentek. Erdő Péter azt kívánta a könyvhét látogatóinak, hogy a kiadványokat olvasva mélyüljenek el és erősödjének meg a hitükben.

A megnyitón Berettyán Nándor Jászai Mari-díjas színművész Barsi Balázs *Breviáriumból* és Lackfi János *Miért engedi Isten?* című kötetéből olvasott fel részleteket. A díjátadón részt vett Orosz Atanáz miskolci megyéspüspök, Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára. Az eseményen közreműködött a Gaudete vonósnégyes.

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

Jézus mellettünk van mindig

Élő rózsafüzér-zarándoklatot tartottak Budapest körül

Idén tizenhetedik alkalommal rendezték meg Budapest körül az Élő rózsafüzér-zarándoklatot. Május 11-én kilenc útvonalon indultak el a zarándokok, hogy az „Adj világbékét, Mária, Szűzanyánk!” mottó jegyében Magyarorszáért, a fővárosért és a békéért imádkozzanak. A zarándoklat nagytérenyi végpontján, a Nagyboldogasszony-plébániatemplomban Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök mutatott be szentmisét.

A nagytérenyi plébánia közössége szeretetvendégséggel várta az Élő rózsafüzér-zarándoklat résztvevőit. Reggel fél nyolckor az egyik csoport Soroksárról, a másik Farkasrétről indult útnak, hogy a tizenöt-húsz kilométeres úton imáikat ajánlják fel a közös szándékért, Magyarorszáért, a fővárosért és a békéért, valamint ki-ki egyéni szándékaiért is imádkozzon. Fehér kendő jelezte a zarándokok összetartozását.

Az Élő rózsafüzér zarándokai kilenc szakaszon imádkozták körbe a fővárost, majd este hét órakor öt végponton ünnepelték együtt a szentmisét. Máriaremetén, a Kisboldogasszony-bazilikában Esterházy László kanonok, plébános celebrált szentmisét. Mogyoródon, a Szent Mihály főangyal templomban Hugyecz János plébános mutatta be a szentmisét, és Sebők Sándor regnumi atya mondta a szentbeszédet. A kerepesi Szent Anna-plébániatemplomban Csépanyi Gábor spirituális, a nagytérenyi Nagyboldogasszony-plébánia-

templomban Martos Levente Balázs püspök, a budapest-pestszentlőrinci Mária Szepőlőtelen Szíve-főplébánia-templomban Horváth Zoltán István protonotárius, kanonok, esperes celebrálta a szentmisét.

Imádkozva várták a liturgia kezdetét a Nagyboldogasszony-plébániatemplom padsorait megtöltő zarándokok, akik Csepelen át Soroksárról, valamint Gazdagréten, Kelenvölgyön és Budatétényen át Farkasrétről érkeztek Nagytéténybe. Az egybegyűlteket elsőként a plébános, Szőke Lajos köszöntötte. A szentmise főcelebránsa és szónoka, Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök, a Központi Papnevelő Intézet rektora azt kívánta, az elfáradt testben és megpihent lélekkel, jó szívvel és imádsággal érkezők számára adassék meg a szentmisében a hazaérkezés élménye. Legyen ez számukra nem-

csak a zarándoklat befejezése, hanem újrajáratás is abban az életben, melyre Isten hív.

Homíliájában a püspök rámutatott: Jézus magára veszi zarándoklétünket, és bár úgy vonul be Jeruzsálem-

be, mint egy király, végül úgy adja oda életét, mint bárki közülünk. Szembesül az élet végességével, az Atyára bízva az egész életét, és megtapasztalja az emberi élet kérdésszerűségét is. Mindaz, amit földi zarándoklata során tanítványainak elmondott, feltámadása által bizonyítást nyert. Földi élete nem értelmetlen homályban fejeződött be, hanem célhoz ért a mennyei Atyánál.

A püspök a zarándokokhoz szólva elmondta: „Láttam megérkezésekkor megfáradt lépéseiket. Arra gondoltam, ennek is megvan az értelme. Az embernek időnként igenis szüksége van arra, hogy fizikai létében megtapasztalja az út kihívásait. Éppen ez a fáradtság képes megnyitni a lelkünket. Minden lépésben letešünk valamint a múltunk teréből – fogalmazott a Központi Papnevelő Intézet rektora. – Ez az út véget ért, és elkezdődik valami új. Jézus életében a tanítványok megtapasztalták, hogy velük van az Úr; mi is megérezhetjük, hogy Jézus osztozik az életünkben. A mennybemenetelkor örök célba ért Jézus mutassa meg, hogy mellettünk van most is, holnap is” – buzdította a jelenlévőket Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök.

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

A BIBLIA ÜZENETE

Tűz, víz, levegő:
a Lélek jelenlétében élünk!

Jn 20,19–23

Pünkösd az Egyház születésének ünnepnapja. Ma, itt és most ugyanúgy a megújulás, az újjászületés lehetősége minden ember számára, aki legyőzi félelmeit, és megnyitja, sőt kitárja szívét Isten Lelke előtt. De ki is ez a Lélek? És hogyan tárja fel előttünk magát, milyen módon ismerhetjük fel ezt a csodás isteni jelenlétet közöttünk és bennünk? A *Szentírás* képei alapján három őselem rövid elemzése legyen most a segítségünkre!

Először is, a Szentlélek *tűz* képében mutatja meg magát. Eleven, lobogó tűz, égő lángcsóva jelenik meg az apostolok feje fölött. Az addig szorongó tanítványok lángoló szívvel és halált megvető bátorsággal állnak ki több ezer ember elé, hogy tanúságot tegyenek a keresztre feszített, de feltámadt Urukrol, aki azért jött, hogy tüzet gyújtson a földön. Mi mást is akarna, mint azt, hogy végre lángra lobbanjon a szeretet tüze, amit felszít szívünkben, hogy lángoljunk és világítsunk, s Lelkével másokat is melegítsünk, lángra lobbantsunk?

Másodszor, ott van a *víz* eleven szimbóluma is. Egy ünnep alkalmával erről a vízről, a Lélekről szólt Jézus: Aki szomjazik, jöjjön hozzám és igyon, aki hisz bennem, annak bensejéből

élő vizek forrásai fakadnak. A tűz mellett a víz is tisztulást, megújulást hoz, új erőt ad. Már elővételezett pünkösd, amikor Jézus a számariai asszonyt Jákob kútjánál elvezeti az élő víz-forráshoz. Velünk is ezt teszi, ha felismerjük a Lelket, Isten ajándékát.

És ott a *levegő* mint a Szentlélek jelenlétének ugyancsak beszédes szimbóluma. Van, amikor heves szélzúgás, máskor az enyhe szellő alig hallható susogása. Az Úr Lelke szabja meg, kit, hogyan és mikor érinthet meg! Meghal-lani, megtérni, újjászületni és bátran útra kel-ni sohasem késő. A már idősödő Nikodémus Jézussal folytatott éjjeli beszélgetése tárja fel előttünk is: a megújulás lehetősége mindenki-nek megadatik! A szél ott fúj, ahol akar. Hallod ugyan zúgását, de nem tudod, honnan jön és hová megy.

Adja meg nekünk Isten Lelke, hogy a piros pünkösd napján, melyen mindenek újulnak, a mi életünkbe is meghozza a lobogó és lángoló tűz, az eleven és éltető vízforrás, valamint a heves szél és az enyhe szellő egyaránt meg-tisztító, megújulást és lelki újjászületést adó, csodás erejét!

Bognár István

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

Ünnepek és jeles napok (20.)

A húsvét utáni ötvenedik napon az egész keresztény világ a pünkösdöt ünnepli. Vagyis Jézus Krisztus dicsőséges feltámadása után az ötvenedik napon a Szentlélek eljövételére emlé-kezik. Ez az ünneplés nem is csupán egyszerű emlékezés, mert a liturgia a maga megjelenítő erejével közénk hozza ezt az üdvtörténeti ese-ményt. A Szentlélek leküldésével – amit Jézus többszörösen megígért – végleg beteljesedett az üdvtörténet. Ezért teljesen jogos, hogy az egyik himnuszban így énekelünk: „Az utó- és befejező ünnepet üljük ma fényesen, ó hívek, az Ötvenednapot, az ígéretek beváltását.” De annak érdekében, hogy teljesen világos legyen, miről van szó, ez az ének így folytatódik: „ezen a napon szállott le a földre tízes nyelvek alakjában a vigasztaló láng (...). Lejött a vigasztaló világos-ság, és a homályból kiszabadítá az emberiséget”.

Ezen a vasárnapon tehát most is „pünkösd ünnepét, a Szentlélek lejövetelét, az ígéretek be-váltását és reményünk teljesülését, a nagy és drá-ga misztériumot üljük ma” – amint az ünnepet kezdő vecsernye legelső énekében imádkozzuk. Aztán sok-sok himnuszban jelen van az ünne-pnek ez a tartalma. A kinyilatkoztatott tanításra is hivatkozás történik: „Dicső dolgokat láttak ma Dávid városában minden nemzetek, midőn Szent Lukács tanúsága szerint a Szentlélek tü-zes nyelvekben leszállott.” A liturgikus „ma” gondolata pedig folyamatosan jelen van a szö-vegekben. „Ma minden nemzetek mindenkinek bámulandó példa gyanánt szolgáltak (...), mi is (...) buzgó hittel imádjuk a Szentlelket mint a mi lelkünk Megváltója által leküldött Vigasztalót.”

Egy másik helyen: „Ma a vigasztaló Szentlélek kegyelme minden testre kiárasztott (...), mi is (...) imádkozzuk lelkünk üdvösségéért.” Vagy ilyen formában: „Ma ruháztattak fel a magasság-ból Krisztus hatalmával az apostolok, mert meg-újítá őket a Szentlélek (...), mi is (...) kérjük (...), hogy üdvöztse a mi lelkünket.” A történelmi múlt és a jelen igaz valósága így fonódik egybe a liturgikus szövegeink révén. A múltbeli ese-ménynek ma is hathatós ereje van a hívők életére nézve! Szépen tárja elő ezt az egyik himnuszunk: „Mindent megad a Szentlélek: jövődöléseket sugalmaz, az egyház szolgálait tökéletesbíti, a halászokat hittudósokká avatja, egyházi gyüle-kezetet alapít” – és ezért mi dicsőítjük őt.

Megújulásról is szó van tehát pünkösd ün-nepén, amit az Üdvözítő által leküldött Szent-lélek okozott a hívekben. Mivel a beteljesített üdvtörténet jelenvalóvá válik, ránk is érvényes ez a megújulás. Az első pünkösdkor a nyelvek adományában jelentkezett ez, amire liturgikus szövegeink sokszor utalnak. A szent szerzők bibliai alapot kölcsönöztek hozzá, a babiloni to-rony építését. Az egyik így említi: „A nyelveket hajdan összehavarta Isten, a torony építésének vakmerősége miatt (...), mostan a többféle nyelv érthetővé tétetett mindnyájunk lelki üdvössé-gére.” A megújulásnak pedig a Szentlélek által eredményezett egyházi egységet is elő kell segí-tenie. Az ünnepi konták ezt erősíti számunkra: a nyelvek adományával az Úr „mindenkit egye-sülésre hívott, hogy összhangzólág dicsőítsük a legszentebb Lelket”.

Ivancsó István

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Az Eucharisztia tisztelete (170/1.)

Az eucharisztikus liturgián történő teljes, tudatos és tevékeny részvétel előmozdítása el-sősorban a szolgálati papság köteles feladata: „Így ti is, amikor mindent megtesztek, amit parancsoltak nektek, mondjátok: Haszontalan szolgálak vagyunk, csak azt tettük, ami a köte-lességünk volt!” (Lk 17,10) A szolgálati papság teszi ezt annak tudatában, amit Szent Péter ír az első levelében: „Ti pedig választott nép, királyi papság, szent nemzet, megszerzett nép vagytok, hogy hirdessétek annak üdvözítő tetteit, aki a sötétségből meghívott titeket az ő csodálatos világosságára, akik egykor »nem nép« voltatok, most pedig Isten népe vagytok; akik számára azelőtt nem volt irgalom, most pedig irgalmat nyertetek” (1Pét 2,9–10). Erre hivatkozik a II. Vatikáni Zsinat *Sacrosanctum concilium* kezdetű konstitúciója is, amikor kidomborítja a liturgia természetét, miszerint ez a krisztushívők ke-resztségből eredő joga és kötelezettsége (SC 14.), de hozzátehetjük, felelősége is. A liturgia ilyen értelemben vett mindenkori megújítása és ápo-lása (instauranda et fovenda) a megfelelő neve-lés révén valósul meg, az egész nép részvételét feltételezi. A Krisztusban hívők közösségének

tudatában kell lennie, hogy Krisztus eucharisz-tikus ünneplése életük és keresztény lelkületük forrása. A lelkipásztorok éppen akkor valósít-ják meg a tanúságtevő liturgikus cselekményt, amikor ez a legszemélyesebb ügyükké válik. „Egymásban élni ...”, vagyis jó, jó a pszichológia, jó a lelkek harmóniája, a szívek ritmusa; de neki több kell; ő hozzám akar jönni úgy, hogy ben-nem legyen. Magamhoz veszem, s amit a csók, az egyesülés szimbóluma jelent, az itt tényné lesz. Az eucharisztia nemcsak szimbolikus, ha-nem szubsztanciális csók; akit ajkaim érintenek, az szívembe száll. Ajkaimban lelkem nyílt meg, s Krisztust elcsókolva, őt, életét zárta magába. Ah, osculum Domini... titokzatos, drága, csodá-latos csókja az örök szeretetnek, te boldogítasz, te kielégítsz; te isteni vagy, mert Istent adsz; nem vágyban csak, hanem valóságban; nem biztatásban csak, hanem az isteni élet óceánjá-nak belém szakadásában. Hála neked, szerető Úr Jézus, hogy ennyire méltatsz és boldogítsz!” (*Prohászka Ottokár összegyűjtött munkái VII.*, Szent István Társulat, Budapest 1928, 213.)

Sztankó Attila

A HÉT SZENTJE

Tiszteletreméltó Szent Béta

Május 25.

Észak-Angliában, North-umbria királyságban szüle-tett. Amikor hétéves volt, szülei Benedekhez adták, aki négy évvel korábban kolostort alapított Wear-mouth-ban. Béta mindvégig kolostori környezetben élt. Sohasem távozott messzebb Yorknál vagy Lindisfarné-nál, és a közéletben semmi-féle módon nem vett részt. Neve és híre mégis már hala-la után néhány évvel ismert-té vált az egész latin egyház-ban. Korának legnagyobb tanítója volt. Anglia megté-rítése, amelyet Canterburyi Ágoston 597-ben indított el, Béta életében teljesedett

ki, amikor Wilfried az utolsó dél-szászországi pogányt is megkeresztelte 686-ban. Béta korát egy új keresztény rend kezdetei határozták meg.

681-ben, egy évvel Béta kolostorba lépése után Ecgfrith northumbriai király a Tyne folyó mellett, Jarrow-ban újabb földterületet ajándéko-zott Benedek apátnak, hogy új kolostort alapítsa-nak. Ceolfrith apát vezetésével tizenhét szerze-tet küldtek oda. Rövidesen Bédát is Jarrow-ba küldték, ahol egész további életét töltötte.

Szokatlanul fiatalon, tizenhét éves korában szentelték diakónussá. Tanulmányairól keveset tudunk. Már korán megkezdte tanári és írói tevékenységét. A kolostori iskolában tanított. Legkorábbi írásai tanítványai számára készültek. Természettudományi tanulmányokat folytatott, és földrajzi, csillagászati munkákat is írt.

Megírta hazája megtérésé-nek történetét, az első an-gol szentek, továbbá Szent Cuthbert és a kolostor első apátjainak életrajzát. Őt tartják az első angol nyelven írt irodalmi művek alkotó-jának, bár csak latin nyelvű írásai maradtak fenn.

703-ban szentelték pap-pá. Nemsokára megbízták, hogy tanítványait készítse fel a papi hivatásra. E cél-ból kezdte írni bibliakom-mentárját – hírneve ebből a munkából fakadt. Béta bir-tokolta a szükséges nyelv-ismeretet, nagy volt az olva-sottsága, legfőképpen pedig rendelkezésére állt egy gazdag és jól összeválogatott könyvtár. Közel harminc éven át a *Szentírás* tanulmányozásá-nak és tanításának élt. Elsősorban azért írt, hogy növendékeit tanítsa, és nemzedékének tagjaival megismertesse a keresztény ókor tudásanyagát.

Kommentárja figyelemre méltó alkotás, de még érdekesebb munkája *Anglia egyháztörténete*, amelyet 731-ben zárt le. Nagyrészt tőle száрма-zik mindaz, amit az angolok korai történetéről tudunk. Történelembárázolását mai szemmel is tudományosnak minősíthetjük. Joggal viseli az angol történetírás atyja címet.

Northumbria akkori egyházának ügye is fog-lalkoztatta; látta, hogy sürgős reformokra vol-na szükség. Halála előtt egy évvel Egbert yorki püspöknek, egykori tanítványának írt levelet. Ebben rámutatott arra, hogy sok kolostor csak nevében kolostor, mert csak azért alapították őket, hogy elnyerjék a kiváltságokat, amelyeket az istentiszteleti célokat szolgáló birtokok élveztek. Arra is felhívta a püspök figyelmét, hogy a nép elhanyagolja a szentségek vételét.

Haláláról tanítványa, Cuthbert számolt be: „Tizennégy nappal húsvét előtt borzalmas lég-zési nehézséggel küzdött. Közben ismét meg-gyógyult. Igen boldog és vidám volt, és minden órát megköszönt a Mindenhatónak. Nekünk, tanítványainak még mindig naponta tartott elő-adásokat. Napjának többi részében zoltárokat énekel. Éjszakáját, azt a rövid időt leszámítva, amelyet alvásnak szentelt, elragadtatásban és hálaimában töltötte. Amint felébredt, dolgozott, mint mások. Nem mulasztotta el, hogy Isten-nek felemelt kézzel hálát adjon. A *Szentírás* sok helyét énekelte, egyes verseket angolul is, azzal a megfontolással, hogy nem lehet eléggé felké-szülni a halálra.”

Életének utolsó napján a *János-evangélium* for-dításával foglalkozott, és még sikerült befejeznie.

Béta: Óangol eredetű név, jelentése: ima (gyöngy).

L.K.

MÁJUS 19., PÜNKÖSDVASÁRNAP

(Ivó, Milán, Celesztina) – Vigilia-mise: Ter 11,1–9 (*A helyet, ahol az Úr összehavarta az egész föld nyelvét, Bábelnek nevezik.*) vagy Kiv 19,3–8a.16–20b (*Az Úr leszállt a Sínai-hegyre, az egész nép előtt.*) vagy Ez 37,1–14 (*Ti, kiszá-radt csontvázak, éltető leheletet adok belétek, és megelevenedtek.*) vagy Joel 3,1–5 (*Még a szolgákra és szolgálókra is kiárasztom lelkemet azokban a napokban.*) – Róm 8,22–27 (*A Szentlélek könyörög bennünk, emberi szóval ki nem fejezhető fohászkodással.*) – Jn 7,37–39 (*Az élő víz folyama a Szentlélek!*) – Ünnepi mise: ApCsel 2,1–11 (*Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és nyelveken kezdtek beszélni.*) – 1Kor 12,3b–7.12–13 (*Mi mindannyian egy Lélekben egy testté lettünk keresztségünk által.*) vagy Gal 5,16–25 (*A Szentlélek gyümölcsei.*) – Jn 20,19–23 (*Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket. Vegyétek a Szentlelket!*) vagy Jn 15,26–27; 16,12–15 (*Az igazság Lelke elvezeti majd Jézus tanítványait a teljes igazságra.*) – **Énekrend:** Ho 98 – ÉE 567, 418, Ho 98 – ÉE 127, Ho 101 – EE 570, Ho 102 – ÉE 128.

MÁJUS 20., HÉTFŐ – Boldogságos Szűz Mária, az Egyház anyja emléknapja (Sienai Szent Bernardin áldozópap, Bernát, Felicia) – Ter 3,9–15.20 v. ApCsel 1,12–14 – Jn 19,25–27 – **Zsolozsma:** III. zsolnárhét.

A hét liturgiája

B év

URUNK, JÉZUS KRISZTUS, AZ ÖRÖK FŐPAP ÜNNEPE (Boldog Apor Vilmos püspök és vértanú, Dezső, Dézi, Mikes) – Iz 52,13–53,12 vagy Zsid 10,11–23 – Lk 22,14–20.

MÁJUS 24., PÉNTEK – Szűz Mária, a keresztények segítsége emléknapja (Eszter) – Jak 5,9–12 – Mk 10,1–12.

MÁJUS 25., SZOMBAT – Tiszteletreméltó Szent Béta áldozópap és egyháztanító vagy Szent VII. Gerely pápa vagy Pazzi Szent Mária Magdolna szűz emléknapja (Orbán) – Jak 5,13–20 – Mk 10,13–16.

MÁJUS 26., SZENTHÁROMSÁG VASÁRNAPJA (Néri Szent Fülöp áldozópap, Evelin) – MTörv 4,32–34.39–40 (*Csak egy Isten van, az ég és a föld Ura.*) – Róm 8,14–17 (*A fogadott fiúság Lelkét nyertétek el, általa így szólítjuk Isten: „Abba, Atya!”*) – Mt 28,16–20 (*Jézus tanítani és kereszteni küldi apostolait az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.*) – **Zsolozsma:** IV. zsolnárhét – **Énekrend:** Ho 105 – ÉE 572, 418, Ho 105 – ÉE 131, Ho 104 – ÉE 574, Ho 274 – ÉE 361.

Egy igaz ember a történelem sötét óráiban

Boldog Salkaházi Sára születésének 125. évfordulóját ünnepelte a Szociális Testvérek Társasága

(Folytatás az 1. oldalról)

Akik tudják és várják, hogy ma reggel róluk beszéljek veled. De itt vagyok... a sok ezer fiatal lányért, akik nem várják, hogy hozzád fordulok, és hogy értük felajánlom mindazt, amit ők nem ajándékoznak neked. Én Istenem, neked ajánlom érted Krisztust, az oltári szent áldozatát. Ha nehéz és hosszú lesz a nap, és fejük fölött összecsap a munka, ne kellen szívekben lázadás és gyűlölet. Uram, te engem kiválasztottál, hogy képviseljem őket, ide, templomodba hozzam eléd, s lerakjam oltárod számolyára a panaszoknak azt az óceánját, mely feltör a dolgozók tömegéből, azok fájdalmát, akik roskadoznak, akiket kinulláztak, bár nem is tudják. Fogadj el engem mint áldozatot! S te, Uram, Jézus, ajánlj fel engem a megváltásukért és boldogságukért! Engedd, hogy szócsoved lehessenek és apostolod! De könyörögve kérlek, adj tüzet, és bátorságot adj, Uram!”

Másnap a Szociális Testvérek Társasága, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága, a Bathyány Lajos Alapítvány és a Magyar Nemzeti Bank emlékérmé-bemutatóval egybekötött megemlékezést tartott a budai Várban, az Aranybástya Szalon és Rendezvényteremben. Az ünnepi alkalom a szociális testvérek zenei szolgálatával kezdődött, majd Németh Emma SSS köszöntötte a jelenlévőket. Megemlékezett Boldog Salkaházi Sára szociális testvéréről, a Jad Vashem Intézet által 2006-ban Világ Igaza kitüntetéssel elismert szerzetesnővéréről, aki felajánlotta életét másokért, és nyolcvan évvel ezelőtt vértanúhalált halt. Németh Emma SSS ezúttal Sára testvéréről mint igaz emberről beszélt. A Világ Igaza elismerést olyan embermentők kapják, akik „a történelem legsötétebb óráiban ellenszolgáltatás nélkül mentettek zsidó embereket veszélyeztetve saját szabadságukat, biztonságukat, életüket”. Igaz emberként élni a történelem legsötétebb óráiban, ez a példa mai feladatainkra irányítja a figyelmünket – mondta Németh Emma. – „Ferenc pápa szerint a történelem napjainkban visszafordulni látszik. (...) Tapasztaljuk a szörnyű háborúkat, a terrorizmust, és hatnak ránk a pusztító ideológiák is. El akarják hitetni velünk, hogy minden relatív, nincs különbség a hamis és az igaz, a rossz és a jó, a gyűlölet és a szeretet között, igazság pedig nem is létezik.”

Sára testvér a példa számunkra, aki a történelem sötét óráiban megtalálta az igazságot, Krisztust, és jövőt akart építeni a pusztulás közepe: gyűlölet helyett szeretettel, hazugság helyett igazsággal – folytatta Németh Emma. – 1943 decemberében azt írta: „nem a dinamit, nem az ekrazit, nem a bomba rombol, hanem az ezeket irányító gyűlölet!”, „megtartani, építeni csak szeretettel lehet”.

Sára testvér az öregek, a hátrányos helyzetűek, a gyengék életét, elsősorban az örök életét akarta megmenteni. Vértanúhalálának közvetlen oka az volt, hogy meg akarta óvni két munkatársa életét a

Németh Emma SSS: Sára testvér példája mai feladatainkra irányítja figyelmünket

„tönkremeneteltől”: az általa vezetett Bokréta utcai házban (dolgozó nőket védő otthon) katonákat szállásoltak el, és két szobalány viszonyt tartott fenn velük. Sára testvér figyelmeztette a szobalányokat, hogy nagy lelki-erkölcsi káruk származhat ebből. Egyiküknek felajánlotta, hogy segít az át-helyezésében, ugyanolyan feltételekkel dolgozhat máshol. A lány ezt nem fogadta el, s egyúttal feljelentette Sára testvért zsidók rejtőgetése miatt. A nyilasok erre a bejelentésre vonultak ki a Bokréta utcai házhoz.

Németh Emma a megemlékezés során rámutatott: Az igaz ember sajátja a szeretet törvényének belső megélése, valamint a személyes ráhatásgyakozás Istenre, ahogyan ezt XVI. Benedek pápa tanította. Erre ad példát Sára testvér, aki megtalálta az igazságot, az Urat. Adja Isten, hogy nyomába lépve mi is igaz emberré váljunk – zárta beszédét Németh Emma.

Mohos Gábor esztergom-budapesti segédpüspök Sára testvér személyiségének, életének titkát kutatva a szentségről beszélt. Mint mondta, „sokszor azt gondoljuk a szentekről, hogy ők a múlt emberei, személyük távol áll tőlünk, és idegenül hangzanak a velük történt különös, nem hétköznapi események. Ezek a gondolataink azonban rossz irányba vihetnek minket. Sára testvér példája éppen abban segít, hogy láttatja velünk: a szent ugyanolyan ember, mint bármelyikünk. Vannak különleges szentek, de a legtöbbjük átlagember. Szent az, aki az életében megvalósította azt a küldetést, ami miatt Isten megalkotta őt. Hiányosságok mindannyiunk életében vannak, ahogy a szentekében is. Ők sem tökéletesek. Az Egyház hiába állítaná őket példaként elélni, ha elérhetetlenek volnának számunkra”.

Mohos Gábor kifejtette: „A szent is törekény ember; Sára

Soós Viktor Attila történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagja

testvérnek is megvoltak a küzdelmei önmagával. Ugyanakkor a szent jel is számunkra, azokra az alapvető értékekre mutat, amelyek igazán emberre tesznek minket; a szentek építenek, és nem rombolnak.

Imaestet tartottak Boldog Salkaházi Sára emléknapijának vigíliáján

Ahhoz, hogy felismerhessük az értéküket, nem kell világnézeti-azonos platformon állnunk velük, csupán alapvető emberi nyitottságra van szükség. Sára testvér is hangsúlyozta, hogy mi, emberek egy közösséget alkotunk, erre vagyunk teremtve. Ha valakinek zátonyra fut a hivatása, az mindannyiunk kudarca. De a szent azt is megmutatja, hogy mindig van lehetőség visszafordulni, megtérni. A szent a remény embere.

Amikor Sára testvér meghalt, olyan korszak jött a történelemben, hogy nem lehetett megemlékezni róla, látszólag

a feledés homályába merült az életáldozata – folytatta Mohos Gábor. – De az, hogy ma itt rá emlékezünk, megmutatja, hogy az igazi reményünk forrása, az igazság, a jóság mindig a felszínre tör, amikor eljön az ideje. Mindig érdemes tenni a jót, akkor is, amikor embertelenné válik a körülöttünk lévő világ” – szögezte le az esztergom-budapesti segédpüspök.

Soós Viktor Attila történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagja beszéde elején Lénárd Odön piarista szerzetest idézte, akinek

félelem nem bénította meg, sőt felajánlotta az életét Istennek. Több száz zsidó honfitársunk életét mentette meg. „Amikor 1944. december 27-én a nyilasok házkutatást tartottak a dolgozó lányok Bokréta utcai otthonában, ő éppen hazafelé ment. Láta, hogy baj van, de nem menekült el, maradt. Amikor meggyilkolták, a gyilkosai szemébe nézett, letérdelt, majd az égre tekintett, keresztet vetett, és úgy halt meg. Idén decemberben a halálára emlékezünk majd.”

A történész elmondta: Sára testvér akkor is törekedett Isten akaratának teljesítésére, amikor az nem volt könnyű vagy kedve szerint való. A Szociális Testvérek Társasága különleges pecsétet kapott Istentől Salkaházi Sára vértanú-

tek legyünk. Beszéde végén a történész hangsúlyozta: Salkaházi Sára középosztálybeli nő volt, egy ember a nép köréből. „Ma is szükségünk van olyan emberekre, akik sorstársként, kortársként, a hétköznapiokban válnak szentté.”

A köszöntők után a Magyar Nemzeti Bank képviselőjében Horváthné Rudolf Teréz, a Magyar Pénzverő Zrt. vezérigazgatója bemutatta a Boldog Salkaházi Sára születésének 125. évfordulójára készült, limitált példányszámú, Szunyogh László szobrászművész által tervezett ezüst és színesfém emlékérméket, amelyekből néhányat átnyújtott az ünnep előadóinak, a megjelent előjárónak és az érme készítőinek, tervezőinek.

Az értékes tárgyak tervezésénél a tematika szakértőjeként közreműködött Sári Gabriella szociális testvér és Gárdonyi Máté történész, egyetemi docens, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának tanszékvezetője.

A megemlékezés részeként a következőkben a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az Új Közelebb Produkció közös szervezésében a jelenlévők megtekinthették a Magyar Hősök – Szabadulósírház című előadást, amely a 20. századi diktatúrák vértanúinak, hőseinek állít emléket különleges, mai nézőpontból, egy tanár és diákjai iskolán kívüli közös programjának keretei között. A helyszín egy szabadulósírház, a darabban megjelenik Boldog Salkaházi Sára, Brusznai Árpádné Honti Ilona, Gérecz

sága által. Az emlékezés fontos, de „még fontosabb, hogy a május 12-én százegy éves Szociális Testvérek Társaságának több üzenete is van: az első, hogy ne féljünk, vagy ha mégis, akkor nézzünk szembe

Jelenet a Magyar Hősök – Szabadulósírház című előadásból

összesen tizennyolc és fél évet kellett börtönben töltenie: „A hőst a gyávától az különbözteti meg, hogy a hős fél és marad, a gyáva pedig fél és elszalad.”

A történész így folytatta: a Szociális Testvérek Társasága

különleges pecsétet kapott Istentől Salkaházi Sára vértanúsága által. Rámutatott: Sára testvér hétköznapi, világias szemléletű lány volt, élete küzdelmes és megpróbáltatásokkal teli, ugyanakkor hős volt, mert „félt és maradt”. A történész idézett a vértanú naplójából (1939-ből), amelyből kiderül, Sára testvér küzdött a félelmeivel, de képes volt szembenézni velük.

Amikor Slachta Margit kezdeményezésére a társaság zsidómentésbe kezdett, Salkaházi Sára látta, hogy ez nagyon veszélyes, és rettentően félt, de a

a félelmeinkkel, és ne szaladjunk el a feladataink elől, hanem maradjunk a helyünkön, ahová a Jóisten rendelt minket. A másik pedig, hogy legyünk szociálisan érzékenyek, a kor kihívásaira válaszolva”.

Soós Viktor Attila hozzátette: a társaság mindmáig teljesíti ezt a küldetését, szeretettel fordul a rászoruló felé. Napjainkban is fontos, hogy bátran kiálljunk az igazság mellett, tudjunk különbséget tenni a jó és a rossz között, és küzdeni a hamisság ellen akkor is, amikor azt mondják, csak az a fontos, hogy politikailag korrek-

Attila, Kiss Sándor (a „bibliás politikus”), Olofsson Placid OSB és Richter Gedeon alakja. A diákoknak szembesülniük kell a történelem sötét korszakaiban élő, küldetésüket teljesítő emberek sorsával.

A produkció a Magyar hősök című könyv alapötletéből született, amely a Nemzeti Emlékezet Bizottsága, valamint a Mathias Corvinus Collegium gondozásában jelent meg 2021-ben.

**Bodnár Dániel,
Körösy László
Fotó: Fodor Endre/NEB**

Kánonjogászok a Pázmány új díszdoktorai

Giorgio Feliciani olasz, valamint Helmuth Pree osztrák kánonjogász-professzort díszdoktorává avatta a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) május 8-án. A Központi Papnevelő Intézet dísztermében tartott ünnepségen Erdő Péter bíboros, prímás mondott köszöntő beszédet.

Az ünnepségen az egybegyűlteket Kuminetz Géza, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) rektora üdvözölte, majd Erdő Péter bíboros, prímás köszöntötte. A bíboros beszédében elmondta: „a Katolikus Egyház értékes örökséget hordoz, amelyet hűségese meg kell

ját. A jogszabályok evolutív magyarázatának kérdése, vagy az egyes országok helyi egyházainak és az ott működő világi hatóságoknak az együttműködése, vagy éppen konfliktusa, olyan témakörök, amelyek lényeges alternatívákat állítanak fel korunk Egyháza előtt. Ezért olyan nagy öröm számomra és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem egész közössége számára, hogy Giorgio Feliciani és Helmuth Pree professzor uraknak ma kánonjogi díszdoktori fokozatot adományozhatunk.

Ők nemcsak tudományos munkásságukkal gazdagítottak mindnyájunkat, hanem személyesen is segítségünkre voltak egyetemünk

örizni és tovább kell adni az egész világnak az idők végezetéig. Ebben az örökségben az első évszázadokban szerves egységet alkotott a hittani, az erkölcsi, a liturgikus és a fegyelmi hagyomány. A későbbi időkben ezek az elemek differenciálódtak ugyan, de nem veszítették el bensőséges összefüggésüket.

Amikor a mai egyházjogászok különösen is a keresztény közösség fegyelmi örökségével foglalkoznak, mégpedig abban a formában, ahogyan azt az Egyház történetileg bontakozó jogalkotó szervei élénk tárják, különösen is nagy felelősséget kell vállalniuk. A gyakran változó és néha joghézagokat, ellentmondásokat is produkáló, vagy éppen az egyes országok világi jogával és társadalmi viszonyaival ütköző egyházi normarendszer szükségképpen megkívánja a tudós és az Egyház hitéhez és közösségéhez hűséges kánonjogászok munká-

fakultási jogú Kánonjogi Posztgraduális Intézetének kialakítása és fejlesztése terén. Mind ezért különös hálával tartozunk nekik. Amikor Hugo Grotiustól egyszer megkérdezték, hogy miért ír ő nemzetközi jogról, a háború és béke jogáról annyi háborúskodás közepette, hiszen a háborúban úgyis lábbal tiporják a jogot, ő azt válaszolta, azért, hogy háborúban is képviselje a béke ügyét (in bello pacis gerere negotium). A kánonjogász hivatása minden időben aktuális. Köszönetet mondunk a kítettettek nagyszerű munkásságáért és példaadó hűségéért, kívánunk számunkra sok erőt és áldást közös gazdánktól, Krisztustól, aki értelmessé és értékessé teheti mindnyájunk szolgálatát”.

**Forrás: Esztergom-Budapesti Főegyházmegye
Fotó: Merényi Zita**

Isten a lehetetlen helyzetekben is velünk van

Lelkésztalálkozót tartott a Katolikus Tábori Püspökség

Lelkészi találkozóra gyűltek össze a HM Katolikus Tábori Püspökség papjai május 7-én. A Berta Tibor dandártábornok, tábori püspök főcelebrálásával bemutatott közös szentmise után szó esett a Katonai Ordináriátus előtt álló feladatokról is.

Berta Tibor püspök szentbeszédében rámutatott: nagy szükség van a tábori lelkesek szolgálatára. Jelentős támogatást tudnak adni az ellenállóképesség terén, amellyel minden katonának rendelkeznie kell. A lelkesek így olyan szolgálatot végeznek, amely előreviszi a katonák munkáját és az életét is. „Imádkozzunk azért ebben a mai szentmisében, hogy képesek legyünk minél inkább meghallani a Szentlélek indításait, amelyek lehet, hogy nem mindig a megszokott formában jelentkeznek! Isten Fia, a mi názáreti Mesterünk olyan lehetetlen helyzeteket választott az életében, amelyekről az ember nem is gondolná, hogy az Úristen valóban jelen tud lenni bennük” – fogalmazott a tábori püspök.

„A betlehemi, nagyon egyszerű világra jövetelében, de a Golgota kegyetlenségében is ott volt, így az ember legszélcséségebb

helyeteiben is jelen van. S ugyanígy ott van a katonák között is. Azokban a helyzetekben, amelyekben ők jelen vannak, igenis ott van Isten, és nekünk az a dolgunk, hogy minél inkább föllebbentsük azokat a fátylakat – vászondarabokat vagy sátorlapokat –, amelyek Istent esetleg eltakarják előlük. Imádkozzunk a szentmisében azért, hogy minél inkább a Szentlélek eszközei tudjunk lenni!” – zárta szentbeszédét Berta Tibor katonai ordinárius.

A szentmise után a találkozón szó volt a püspökség előtt álló legfontosabb feladatokról, rendezvényekről és tervekről is.

Forrás és fotó: Katolikus Tábori Püspökség

Szerzetesi elöljárókat választottak

A Magyarországi Rendfőnöknők Konferenciája (MRK) május 7-én Budapesten, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán tartotta tavaszi plenáris ülését, amelyen megválasztották a konferencia új elnökségét. Az MRK elnöke további három éven át Németh Emma szociális testvér marad. Az elnökhelyettes Kakucs

Petra domonkos nővér lett. Elnökségi tagoknak Ivanics M. Andrea SSND, Kóródi Beatrix M. Veronika SFPS és Szentistványi Rita RSCJ nővért választották meg a női szerzetes-elöljárók.

Forrás és fotó: Magyarországi Szerzeteselőjárók Konferenciájának Irodája/Facebook

*

Május 2-án tartotta plenáris ülését a Férfi Szerzeteselőjárók Konferenciája Budapesten. A tanácskozáson a rendi vezetők áttekintették az elnökség által készített beszámolót, és jóváhagyták a 2024-es év költségvetését. A plenáris ülés feladata volt az elnökség tagjainak megválasztása, akiknek mandátuma három évre szól.

A titkos szavazás során az elnökség tagjává választották András Attila jezsuita provinciálist, Barta Szabolcs lazarista tartományfőnököt, Berhidai Piusz ferences előjárót és Hortobágyi T. Cirill pannonthalmi főapátot. A magyarországi Férfi Szerzeteselőjárók Konferenciájának elnöki feladatait 2027-ig Zsódi Viktor piarista tartományfőnök látja el. Az elnöki tisztet eddig Hortobágyi T. Cirill pannonthalmi főapát töltötte be, akinek a tagok megköszönték eddigi munkáját. Zsódi Viktor 1981-ben született Szegeden. 2007-ben lépett be a piarista rendbe. 2008-tól a budapesti Piarista Gimnáziumban, majd 2015-től a szegedi piarista iskolában tanított, ahol 2016-tól egyúttal a kollégiumot is vezette. 2019-ben a rend Mosonmagyaróvárra helyezte, hogy igazgatóként vezesse az ottani iskolát. 2020-ban Pedro Aguado piarista rendfőnök gazdálkodásért felelős tartományi asszisztenssé nevezte ki. A magyarországi piarista rendtartomány 2023. február 28-án Mátraverebély-Szentkúton tartott káptalanján tartományfőnökké választották.

Forrás és fotó: Piarista Rend Magyar Tartománya

Az lesz oszloppá, aki szolgál mindhalálig

Ünnep a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán

A nyíregyházi Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola névadóját, Nagy Szent Atanáz minden évben május 2-án ünneplik. A főiskola oktatói, munkatársai és hallgatói idén is ünnepi Szent Liturgiára gyűltek össze a szeminárium kápolnájában. Orosz Atanáz miskolci megyéspüspök mondott homíliát.

„Aki megtartja és tanítja a legkisebb parancsokat is, az nagynak fog hivatni Isten országában” (Mt 5,19) – hangzott el az evangélium zárómondatában. Ehhez kapcsolódóan szentbeszédében Orosz Atanáz miskolci megyéspüspök kiemelte: Ez alapján nevezték az alexandriai püspököt, Szent Atanáz nagynak, mert hajlíthatatlanul kitartott egész élete során a teljes igazság mellett, megtartotta és tanította Isten igéjét.

Műveltsége lehetővé tette volna, hogy más forrásokra hivatkozzon, de egész életében a kinyilatkoztatott igéket, a *Szentírás* szavait visszhangozta és élte. Tropárunkban az Isten tanainak terjesztőjeként és az igazi oszlopként emlegetjük őt.

Szent Pál így írt Timóteusnak: „Jól tanuld meg, hogyan kell viselkedni az Isten Egyházában, amely az igazság oszlopa!” Szent Atanáz az igazság oszlopként élt Egyiptomban és

száműzetésének számos helyén – ezért tisztelte meg már gyászbeszédében is Nazianzi Szent Gergely hittudós ezzel a megnevezéssel.

„Aki győz, azt oszloppá teszem az én templomban” (Jel 3,11) – ígéri Isten, és sokan a jelenlétük közül hivatást is kapnak, kaptak valami hasonlóra. Ötletel az ember, hogy miként lehet majd jó tartóoszlopa az Egyháznak. Esetleg gyors észjárásra vagy egyéb beszéd-képességre hivatkozunk, amikor a kapott adományokat sorolnánk fel. Ám Isten Egyházában nem azok lesznek az igazi oszlopok, akik megelőznek másokat.

Isten Egyházában az lesz oszlop, aki szolgálni tud mindhalálig, tartja az egész épületet, és tartja a testvéri közösséget. Ez Nagy Szent Atanáz üzenete – mondta a miskolci főpásztor.

Legyenek ilyen oszlopok a Szent Atanáz-főiskola tanárai és a növendékek – hangsúlyozta homíliájában Orosz Atanáz miskolci megyéspüspök.

*

Szent Atanáz ünnepéhez kapcsolódóan ezen a napon hagyományosan egy nemzetközileg is elismert teológus tart előadást a nyíregyházi görögkatolikus hittudományi főiskolán.

Idén a program május 10–11-én oktatói szemináriummal és liturgikus workshopkal folytatódott. A meghívott előadó a Bécsi Egyetemről Claudia Rapp, a bizánci tudományok professzora volt

**Forrás: Miskolci Egyházmegye
Fotó: Vándor Ilka Borbála**

Programozott valóságok hálójában

Laurinyecz Mihály a mesterséges intelligencia felelős használatáról

Néhány hete a Duna televízió Delta című műsorában debütált egy főként a mesterséges intelligencia (MI) által létrehozott bemondónő, Bíró Ada, „aki” február óta a közösségi oldalakon is fent van. Laurinyecz Mihály egyetemi docenssel, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hit-tudományi Karának morálteológiai tanszékvezető tanárával ennek apropóján beszélgettünk a mesterséges intelligenciáról.

– A közönség kettős érzéssel fogadta Bíró Adát: csodálattal és némi félelemmel. Ön mit szolt hozzá?

– Bíró Ada beleilleszkedik a korábbi technológiai fejlesztések sorába, például a videójátékokba, amelyekben szintén megjelennek emberi karakterek. A legtöbb játék azonban erőszakos, nem fejlődésre szolgál, nem a kreativitást és az együttműködést segíti elő, ráadásul függővé tesz azáltal, hogy a gépnek személyi jelleget ad. Ha emberi tulajdonságokat átviszünk a gépre, azzal becsapjuk magunkat, és elveszítjük a személyközi kapcsolatokat elsőségét a technológiai eszközök javára. Az online kommunikáció sem lesz soha olyan hatású és tartalmú, mint egy személyes találkozás, mert a metakommunikációs eszközök hiányoznak belőle. Hiába van ezernyi érzelmeket kifejező jel, ezek használatától a másik még nem fogja érzékelni, hogy mi van bennem, mert nem látja azokat a finom érzelmeket, amelyeket a mimika vagy egy-egy gesztus megjelenít. Bíró Ada mostani mosolya is erőltetett, gépies még. A technológia fejlődésével viszont olyan mértékű lehet a hasonlóság, hogy tényleg nem lehet majd megkülönböztetni az embertől.

– Bíró Adáról a közösségi oldalakon van egy kép, amelyen egy hölgyvel látható, vele „utazik”. Nem tudom megmondani, hogy ez a másik egy emberi személy vagy a mesterséges intelligencia által létrehozott alak. Az is megtévesztő, hogy Adának neve van.

– Ember által programozott valóságot látni a képen, de az is probléma, hogyan nevezzük ezt az így megjelenő valóságot. Egy gépnek, technikai eszköznek nem adok nevet, Bíró Adának mégis van neve, sőt vezeték- és keresztnéve is. A *Teremtés könyvében* a névadással az adott valóság lényegére vonatkozó meghatározás fogalmazódik meg. Amikor emberi nevet használunk a technológia által megjelenített valóságra, akkor a kettő összekeveredhet. Szeretnék minél elfogadhatóbbá tenni Bíró Adát, ami tulajdonképpen egy műalkotás, hiszen hatalmas munka, technológiai és szakmai tudás áll mögötte. Nem véletlen, hogy a *Deltában* jelenik meg, egy technológiai újításokat bemutató műsorban.

– Morális szempontból nem kifogásolható az emberszerűsége? Szinte embert teremtünk a magunk képmására. Bár Bíró Ada mindig elmondja, hogy ő soha nem lesz ember, azért hozták létre, hogy segítsen.

– Az Egyháznak régóta az egyik feladata, hogy távol tartson a veszélyektől, de kicsit bele is szorult ebbe a szerepbe. A technológiai fejlesztésekben valóban megjelenhetnek veszélyek. Ősi törvény, hogy nem szabad istent játszani, de az is tény, hogy magát az alkotást, a valóság átalakítását és felhasználását Isten adta az embernek. Hogy ebben meddig

megyünk el, és hogyan használjuk, az tőlünk függ. Ha ember formájuként jelenik meg egy technológiai alkotás, az valóban veszélyezteti az emberi méltóságot.

– Sokan nem is tudják eldönteni, hogy Bíró Adához mint emberhez, vagy mint kreálmanühöz viszonyuljanak-e.

– Mivel emberi karakterként vettük be, természetes, hogy ez a bizonytalanság fennáll. Amikor beszélgetünk róla, nem tudjuk pontosan, mit mondjunk rá: az vagy ő. Igaz, manapság az üzletekben is gyakran hallani egy-egy árucikkkel kapcsolatban: őt kérem.

– Bíró Ada nem fog felfejlődni egy olyan szintre, hogy nem azt mondja, amit a szerkesztő vár tőle, hanem amit ő „akar”?

– Mi tesszük képessé arra is, hogy nélkülünk működjön. Bíró Adával kapcsolatosan ismertem meg a Deep Blue sakkszámítógép történetét, amely legyőzte Kaszparovot. Másodpercek alatt millió lépést tudott előre kiszámolni, ennyit képtelenség ellenőrizni. Ma fokozottan jelen van ez a veszély. Ha döntéseket bízunk a gépre, csak remélni tudjuk, hogy nem történt olyan hibás lépés a programozásban, ami miatt tévedni fog. A legjobb programok is tévedhetnek, úgy, hogy nem vesszük észre; például ha egy mágneses hatás következtében megsérül egy memóriaterület. Az sincs kizárva, hogy a gép képes lesz úgy fejleszteni magát, hogy ne derüljön ki a hibája. A ChatGPT, ha nem tud válaszolni egy kérdésre, most azt mondja, hogy nincsenek adatai; de az is előfordul, hogy kamuzik, és mégis válaszol valamit.

– Milyen probléma merülhet még fel a mesterséges intelligencia fejlődése során?

– Itt van például az elérhetőség kérdése. A technológiai vívmányokat csak a tehetősebb réteg éri majd el, és ez hatalmas szakadást okozhat a társadalomban. Az iskolában ugyan tanítjuk ezeknek az eszközöknek a használatát, de a felhasználók számára csak egy bizonyos pontig érhetők el a fejlesztések, ha olcsók vagy ingyenesek. A munkában használt fejlesztéseknek ugyanis súlyos anyagi feltételeik vannak. Csak azok tudnak majd nagyot alkotni ezeken a területeken, akik mögött intézmény áll, vagy jelentős anyagi háttérrel rendelkeznek.

– A ChatGPT-nek megtanították, hogy bizonyos kérdésekre nem válaszolhat, például nem mondhatja

meg, hogyan kell kirabolni egy bankot. Ezt azonban ki lehet játszani, az ügyesebbek ilyen témákban is szóra tudják bírni. Várható bármiféle erkölcsiség a mesterséges intelligenciától? Hiszen az emberek arra fogják felhasználni, amire akarják: látjuk, hogy a fegyverkezésben is fontos szerepe van.

– Ez is erkölcsiség, hiszen az ember táplálja bele, hogy milyen kérdésekre nem felelhet a gép. A válaszok ugyanakkor benne vannak. Olyan ez, mint amikor a tévében azok a csatornák is ott vannak, amiket a gyerekek nem nézhetnek. Csak egy gombnyomás kérdése, hogy mégis hozzáférjenek. Aki akarja, fel fogja használni ezeket az információkat is.

A mesterséges intelligencia bevonása a háborús tevékenységbe komoly veszélyeket hordoz. Az államtitkok ellenére valamennyire kiszámítható, mekkora a másik fél hadászati ereje, de mesterséges intelligenciát felhasználva egyre nehezebb lesz megállapítani, hogy kivel állunk szemben. Az oktatásban is megjelenik ez a probléma. A tanár feladata az is, hogy fejlessze a diák digitális kompetenciáit, de nem biztos, hogy fel fogja ismerni, hogy a diák írta-e a szemináriumi dolgozatot vagy a gép. Magam is találkoztam mesterséges intelligencia által írt szövegekkel. Felkértek például, hogy javítsak ki egy katolikus témájú dolgozatot, amit ChatGPT-vel készítették. Unalmas volt a szöveg, felületes. Általános teológiai közhelyeket olvastam. Fel lehet fedezni a gép stílusát, ahogyan az emberét is. Hogy a mesterséges intelligencia használata kiszűrhető legyen, ellenőrző programokat állítanak össze.

– A mesterséges intelligenciát asziszisztensként szeretnék használni, de aki él vele, vajon a produktumát a sajátjának tarthatja-e? Felmerülnek szerzői jogi kérdések is.

– A mesterséges intelligencia és az ember együttműködésével létrejövő eredményről, szellemi termékről megmondjuk, hogy a gép segítségével állítottuk elő. Kérdés, hogy amit hozzáad a munkámhoz, valóban többletet jelent-e, vagy csak szaporítja az információt. Úgy tűnik, gyakran azért használjuk az MI-eszközöket, mert sok anyagot akarunk megjeleníteni, a mennyiségből akarunk előnyt kovácsolni. Sajnos nem az vonzza az embereket, ha valami mély és fontos, hanem a felületes információk, az érdekeségek.

– Ada emberszerű. Nem formázták senkiről, olyasvalakit hoztak létre, aki még nem volt. Ugyanakkor felmerül az is, mennyire egyszerű

lehet lemásolni valakit, ami súlyos következményekkel járhat. Hányszor láttunk deepfake-et, mennyi mindent meg lehet tenni Photo-shoppal is!

– Ennek megvan a lehetősége, nem tudjuk megakadályozni. Ahogyan a kést is lehet jóra vagy rosszra használni, ugyanúgy a mesterséges intelligenciát is. Meg kell tanítani a felelős felhasználást. A jog, sajnos csak utólag, felállíthatja azokat a kategóriákat – akár a gép segítségével –, amelyekkel korlátok között tudja tartani a visszaéléseket.

– Mi a távlata a technológiának a hit területén?

– Ahogyan az oktatásban, úgy a hitoktatásban is létre lehet hozni hittant tanító programokat. A hit terjesztésében az első alkalmazott technológiai segítséget tulajdonképpen az apostoli levelek jelentették, hiszen ahelyett, hogy az apostol személyesen mondta volna el a mondandóját, elküldte a levelet. Hitoktatásra egy Adához hasonló eszközt is használni lehet. Tőlünk függ, hogy írunk-e valós tartalmat neki, amit nemsokára már maga is össze tud állítani. Úgy látom, a digitális világban a teológiai szélsőségek erőszakosabban vannak jelen. A normalitás vagy túlságosan óvatos, vagy megelégszik az eszközeivel. Kevesen ismerik a *magisterium.com* nevű katolikus chatGPT-t, amely szentszéki dokumentumok alapján állít össze szövegeket. Csak katolikus teológiai forrásokból gyűjti össze az adatokat, de elképzelhető, hogy közhelyes lesz a mondandója, nem beszélve arról, hogy nem mindig követi a változásokat, például a halálbüntetést eltörölését. Matematikai módszerrel nem lehet teológiailag helyes tanítást megfogalmazni, hiszen a Tanítóhivatal nem szótágmennyiségek statisztikai kombinációja, hanem a Szentlélek vezetésével tévedhetetlen.

– Sokan félnek attól, hogy a munkájukat elveszi a mesterséges intelligencia.

– Azokat a területeket mindenképpen át tudja venni, amelyek gépesíthetők. De ezt már az ipari forradalom is megtette. Mi határozzuk meg, milyen feladatokat bízunk a gépre. Amikor az első gőzmalmost létrehoztuk, amikor az ember először használta kalapácsként a vizet, akkor is az embert helyettesítettük. A legénynek megtanították, hova, mekkorát üt a vason egy kovácsmester, de a gépkalapács mindig ugyanakkorát üt ugyanoda. Már ott elveszett a személyes jelleg.

– Sokan beszélnek arról, hogy egyszer majd öntudatra ébred a mesterséges intelligencia.

– Nem tudunk a gépnek lelket adni. Alapvető különbség a gép és az ember között, hogy az embernek van egy olyan tulajdonsága, amit nehezen tudunk megragadni: mi, hívők léleknek nevezzük. Ez az, ami az embert emberré teszi. A gép ezt soha nem fogja elérni. Az viszont érdekes lesz, amikor összekeverik a kettőt, és az emberi agyba technológiai eszközöket építenek be. Például amikor majd egy értelmi képességet elveszített emberben pótolják az értelmet, mint ahogyan van már műkéz, amivel fogni lehet. Eljön az idő, amikor képesek leszünk mást is pótolni.

– Akár úgy is, hogy valakinek a hatalmas tudását valamilyen hordozón átesszük egy másik emberbe?

– Ez egyelőre még tudományos fantasztikum, mert nem tudjuk, hol és hogyan tárolja az ember a tudását, képességeit. Tudjuk, hogy a gép hol és hogyan tárolja az információt, de hol van az emberi emlékezet, psziché, öntudat? Hogyan ragadható meg az emberi személyiség? Mitől vagyok az, aki, és az ikertestvérem, annak ellenére, hogy genetikailag nagyon hasonló hozzám, miért más mégis, mint én? Ez az a misztérium, amit a gép nem képes megközelíteni, ezért nem lesz soha lelke, személyisége.

– Nem lesz ijesztő az a világ, amikor egyre több Ada vesz majd körül bennünket?

– Amikor felhívok egy szolgáltatást, és gép jelentkezik be, tudomásul veszem, tárgyalok vele, nyomkodom a gombokat, ahogyan mondja, és elérem, amit szeretnék. Ettől lehet idegenkedni. Az amishok néhány száz évvel ezelőtt hitbéli alapon azt mondták, csak egy bizonyos pontig mennek el a technológia alkalmazásában. Mindig lesznek olyanok, akik kilépnek a technológiából a természetbe, mások pedig nem tudnak majd létezni nélküle, hiszen a technológiától való függés veszélye is fennáll és erősödik.

– Az iskolában tanítanak digitális kultúrát. Nagy szükség lenne a technológiával való bánásmóddal kapcsolatos nevelésre is.

– Az eszköz olyan friss, hogy nehezen döbbenünk rá, milyen függések, problémák alakulhatnak ki. Gyakorlatilag másfél év alatt létrejön egy technológiai újítás – egy-egy ilyenre régen háromszáz évet kellett várni. Tízévente olyan lépéseket élünk majd át, amelyekre most gondolni sem merünk. Tari Anna-mária egy könyvsorozatban vizsgálja a különböző generációkat, és kimutatja, milyen személyiségbeli torzulásokat szenvedhetnek el a fiatalok a digitális eszközök hatására. Felmegyünk Bíró Ada oldalára, és beszélgetünk vele, de nem vesszük figyelembe, hogy ez komolyan torzíthatja a személyiségünket. Fontos, hogy mit tartunk értéknek. Van, aki azt, hogy a technológia birtoklásával és használatával az élvonalba kerül. Erre alapoznak a reklámok, és sajnos a boldogságigénynek van egy olyan szintje, amikor a birtoklás elég. Arra is nevelni kell, hogy ne legyen elég. Vonzóvá kell tenni a fiatalok számára a klasszikus, személyközelibb helyzeteket és élményeket. Képezni kellene olyan szakembereket, akik tudatosan figyelnek a technológia várható hatásaira, előre felhívják a következő nemzedékek figyelmét a veszélyekre, és hatékony eszközöket tudnak adni az elkerülésükre.

– Mindent összevetve, akkor nem kell tartanunk egy ilyen jelenségtől, mint Bíró Ada?

– Óvatosnak kell lennünk, mert van veszélye, illetve az ember hajlamos arra, hogy visszaéljen ezekkel a lehetőségekkel. Ugyanakkor tény, hogy a félelem nem jó tanácsadó. Nem félni kell ettől a jelenségtől, hanem ismerni, körültekintő módon használni, megfelelően élni vele.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Lambert Attila

Nevelés tanúságtételek által

Jubileumot ünnepelt Erdő Péter bíboros, prímással az újpesti katolikus iskola

Alapításának huszonötödik évfordulóját ünnepelte az újpesti Szent János Apostol Katolikus Általános Iskola és Óvoda május 6-án. Az évforduló alkalmából Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek mutatott be szentmisét az intézmény udvarán.

Reggel 8 órától színes programokkal várták az iskola tanulóit, dolgozóit és az öregdiákokat. Délelőtt a hagyományos lovagi tornán – akadálypályán, bajvívásban és szellemi vetélkedőben – mérték össze tudásukat és ügyességüket az ötödikesek. A győztest a György királynak öltözött, a vetélkedőt „udvarnépevel” szemlélő Käfer György igazgató a Szent János-lovagrend legújabb tagjává avatta. Ezt követte a kavalkád nevű program: KRESZ-pálya, kvíz, barkácssarok, méta, rejtett üzenetek keresése, futás, planetárium...

Délután Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek ünnepi szentmisét mutatott be a jubileum alkalmából. Szentbeszédét teljes terjedelmében közöljük.

„A mai evangéliumban (Jn 15,26–16,4a) Jézus megígéri, hogy elküldi a Vigasztalót, az Igazság Lelkét, aki majd tanúságot tesz róla. Hogy pontosan miről is tesz tanúságot a Lélek, azt megtaláljuk János evangéliumában, néhány sorral a mai szakasz után (Jn 16,8). A Szentlélek három dolgot bizonyít: Először, hogy a világ hitetlensége nem közömbös dolog, hanem bűnös. Ez a bűn főként a kevélység, amely megakadályozza, hogy higgyenek egy megalázott Istenben. De Isten a »kevélyeknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad« (Jak 4,6). Ez a kegyelem Isten legnagyobb ajándéka, maga a Szentlélek. Másod-

szor a Lélek tanúsítja az igazságosságot, vagyis hogy Jézust az Atya megdicsőítette és feltámasztotta. A benne hívők, akik az igazságban élnek, vele együtt feltámadnak és üdvözülnek.

Végül tanúsítja a Lélek az ítéletet is, mert a sátánt, a világ fejedelmét már elítélték. Aki Krisztus helyett ehhez a világhoz ragaszkodik, az szintén osztozik az ítéletben, a Krisztusba vetett hit viszont kiűzi a gonoszt a szívünkben (vö. Lk 11,21), ő már csak külső támadó lehet.

A tanúságtétel a nevelés legfontosabb feladata. Isten már az *Oszö-vetségben* úgy szól népéhez, mint egy nevelő. Figyelmezteti őket annak veszélyére, hogy megpróbálják rossz forrásból oltani szomjukat. Isten mindenekelőtt önmagát és Igéjét akarja nekünk adni: tudja, hogy ha eltávolodunk tőle, hamarosan nehéz helyzetbe kerülünk, mint a tékozló fiú a példabeszédben, és elveszítjük emberi méltóságunkat. Ezért biztosít minket arról, hogy ő végtelen irgalmasság, hogy gondolatai és útjai nem olyanok, mint a mieink, és hogy mindig visszatérhetünk hozzá, az Atya házába. Ha elfogadjuk szavát, az jó

gyümölcsöt fog teremni az életünkben (vö. Iz 55,10–11).

Kedves szülők és nevelők! Mi elköteleztük magunkat amellett, hogy jó forrásból merítsünk, saját javunk-

ból, hogy képesek legyenek irányítani a fiatalabbakat a növekedésükben. A szülőknek sokat kell adniuk, de ahhoz, hogy adni tudjanak, kapniuk is kell, különben üresek lesznek, kiszáradnak. Nem a szülők a forrás, mint ahogy mi, papok sem vagyunk a forrás, hanem olyanok vagyunk, mint a csatornák, amelyeken keresztül Isten szeretetének, életető vérenek át kell hatolnia. Ha elszakadunk a forrástól, mi magunk vagyunk az elsők, akiket ez negatívan érint, és már nem vagyunk képesek másokat oktatni. Ezért köteleztük el magunkat, mondván: »Örömmel merítünk az üdvösség forrásaiból« (vö. Iz 12,3).

Azt mondják, hogy az első és legfontosabb oktatás a tanúságtételen keresztül történik. Keresztelő János nagy nevelője volt tanítványainak, mert elvezette őket a Jézussal való

fog megkeresztelni.« (Mk 1,7–8) Az igazi nevelő nem köti magához az embereket, nem birtokló. Azt akarja, hogy a gyermek vagy a tanítvány megismerje az igazságot, és személyes kapcsolatot alakítson ki vele. A pedagógus teljesíti kötelességét, figyelmesen és hűségesen; de a célja az, hogy a tanuló meghallja az igazság hangját, az szóljon a szívéhez, és azt kövesse személyes útján.

Ezt a Szent János apostolról elnevezett iskolát huszonöt éve alapították. A kilencvenes évek számunkra a hőskort jelentette. Örültünk az új lehetőségeknek. Nem nagyon aggódtunk az anyagi és jogi feltételek miatt. Abba sem tudtunk mindig belegondolni, hogy emberileg, hitben, elkötelezettségben, felkészültségben mennyire tudtunk hozzájárulni a feladatokhoz. Mert fontos volt, hogy jó iskolát alapítsunk, de lényeges volt az is, hogy ennek működése, légköre valóban a katolikus hitről szóló tanúságtétel legyen. Hálát adunk Istennek az eltelt huszonöt év sikereiért, köszönetet mondunk a pedagógusoknak, szülőknek, lelki atyáknak és munkatársaknak az odaadó munkáért.

Bátorítsanak minket Jézus szavai: »Amikor eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök nektek, az igazság Lelke, aki az Atyától származik, tanúságot tesz rólam; és ti is tanúságot tesztek rólam, mert kezdettől fogva velem voltatok« (Jn 15,26–27). Ez nagy vigasztalás számunkra a hitre nevelés terén, mert tudjuk, hogy nem vagyunk egyedül, és tanúságtételünket a Szentlélek támogatja. Boldogságos Szűz Mária, iskolák Királynéja, könyörögj értünk! Szent János apostol, könyörögj értünk!

**Forrás: Esztergom-Budapesti Főegyházmegye
Fotó: Kardinális Csatorna**

Mindannyian testvérek vagyunk, Isten gyermekei

Roma családi nap a szombathelyi püspöki palotában

Az egyházmegyei karitás szervezésében roma családi napot tartottak Szombathelyen a püspöki palota kertjében május 4-én. Boldog Ceferino, a romák patrónusának emléknapja alkalmából hívták ünnepséres a családokat.

Kiss István, a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás igazgatója köszöntötte a résztvevőket, majd Székely János megyéspüspök roma nyelven.

Rövid köszöntőjében a főpásztor Boldog Ceferinóról beszélt, aki gyakran összegyűjtötte a gyerekeket, és mesélt nekik Jézusról. „Mi is hasonlót élünk át most a püspökség kertjében. Érezték, hogy Isten szívében vagytok, nem valahol oldalt, távol, a periferián! Nincs szakadék, testvérként vagyunk együtt, a mennyi Atya gyermekeiként” – mondta az egybegyűlteknél Székely János püspök.

Szirmai Róbert, a szombathelyi roma nemzetiségi önkormányzat elnöke is köszöntötte a megjelenteket, akiket ebéddel is vártak.

Mintegy kétszázötvenen jöttek el a találkozóra. Amíg a gyerekeket arcfestésre, rajzolásra, kézműves-foglalkozásra invitálták, a felnőttek kulturális programokon vehettek részt. Fellépett többek között a lovászi általános iskola énekkara, valamint a szombathelyi Magvető Tanoda diákjai.

Székely János püspök a *martius*. hu-nak adott interjújában elmondta: számára a nap őt a legmélyebben érintő pontja az volt, amikor a felnőttekkel külön is találkozott.

Beszélgettek hitről, és bátorította a megjelenteket, hogy hozzanak létre imaközösségeket.

A családi nap szentmisével zárult.

Szentbeszédében a megyéspüspök újra Boldog Ceferino életét állította példaként a megjelentek elé. Beszélt életének nehézségeiről – például ar-

ról, hogy nem járhatott iskolába, és édesapja elhagyta a családot –, de buzdóságáról is, amelynek egyik megnyilvánulása volt az, hogy a káromkodást, a csúnya beszédet nem tűrte meg maga körül. Kiskorától kezdve rendkívül tisztelte Istent, és amikor meglátta, hogy a templomba járó emberek élete gazdagabb, szebb; a családokban nincs veszekedés, zűrzavar, hanem béke van, akkor ő is elment a templomba. Felfedezett egy óriási titkot: a lelkünknek szüksége van az imádságra, az istenkapcsolatra.

Erre hívta a cigány testvéreket is Székely János püspök,

a problémákat békeességben oldják meg. „Ceferino élete arra is példa, hogy ha a gyermekeitek javát akarjátok, akkor segítenetek kell őket abban, hogy tanulhassanak, és így életük szebb és boldogabb legyen” – emelte ki a főpásztor. Arról is beszélt, hogy Boldog Ceferino 1936-ban egy papért adta oda életét. Utolsó szava ez volt: „Éljen Krisztus király!” „Gyönyörű élete volt, és a te életed is lehet ilyen: engedd be a szívedbe Jézust, és akkor az életed megváltozik, megújul” – fogalmazott Székely János püspök.

A megyéspüspök búcsúzáskor minden jelenlévőnek ajándékot adott. A szentmisén közreműködött az Ébren álmódók zenekar, Rettégi Zsolt vezetésével.

A programról Kiss István, az egyházmegyei karitás új igazgatója elmondta: „Ez volt az első program, amelyen már karítaszervezőként vettem részt, segítettem a szervezésben. Számomra nagy élmény volt a kollégáim elkötelezettsége, az, ahogy ezt a találkozót megszervezték. Jól éreztem magam, és akiket megkérdeztem, szintén pozitívan nyilatkoztak a napról. Lenyűgözte őket János püspök atya személyisége, az, hogy meghívta őket otthonába, hogy mindenkit megszólított, és kíváncsi volt a véleményükre. Ilyennel korábban nem találkoztak.”

Forrás és fotó: Szombathelyi Egyházmegye

Az akadálymentesítés a szívekben kezdődik

Beszélgetés Nagy Sándorral, a hallássérült-pasztoráció referensével

(Folytatás az 1. oldalról)

– **Ha a Katolikus Hallássérült Pasztoráció az újkori megalapításának jubileumát ünnepli, az azt jelenti, hogy ennek az egyházi szolgálatnak a kezdetei korábbi időkre nyúlnak vissza.**

– A magyar hallássérültekkel való rendszeres foglalkozás és az első hazai tanintézet felállítása Jólécsi Cházár András (1745–1816) Gömör vármegyei táblabíró nevéhez köthető. Migazzi Kristóf váci megyéspüspök ajánlotta fel a palotáját erre a nemes célra, így 1802-ben először Vácott kezdődhetett meg intézményes keretek között a siket testvérek oktatása, akkori nevén a Siketnéma Intézetében. Az intézet ma is e falak között működik Vácott. Budapesten az 1900-as évek elején a Festetics utcában alakult meg a Hallássérültek Tanintézete, ahol kápolna is működött. Így az ott lakók hitoktatásban is részesültek. A hallássérült felnőtt katolikus hívek lelkipásztori gondozását a Katolikus Legényegylet fogadta be, a ferences szerzetesek foglalkoztak velük. Egy bizonyos Pap atya és Stettner Emília gyogyepedagógus meghatározóak voltak e szolgálatban. Erről az időszakról, illetve arról, hogyan alakult a speciális hitoktatás, csak nagyon kevés információ áll rendelkezésünkre, azok is szétszórta. Tervünk, hogy feltárjuk ezeket, akár tudományos igénygel.

– **A második világháború után hogyan alakult a katolikus hallássérült-pasztoráció sorsa?**

– A szocializmus évtizedeiben a kommunista állami szervek minden lehetőséget megragadtak arra, hogy akadályozzák az Egyház működését, így a hallássérültek pasztorációját is. A siketek lelkipásztori gondozását a Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolánővérek Társulatának két tagja, Szilágyi M. Vilma nővér (1926–2018) és testvére, Szilágyi M. Izabella nővér (1933–2013) szervezte meg és indította el ismét, az 1970-es években. A nővérek szülei siketek voltak, így már igen korán találkozott a hallássérültek mindennapjait megnehezítő gondokkal. Első tapasztalatukat családjuk ismeretségi körében élő siketek oktatásával szereztek. Annak érdekében, hogy a siketek jobban bekapcsolódhassanak a halló hívők közösségébe, a szentmiséken a nővérek jel-tolmácsként tették érthetőbbé számukra Isten ígését. Kezdetben Futó Károly atya mutatta be a szentmiséket, majd idővel csatlakozott hozzá Suló Lajos atya is, aki – miután maga is hallássérült lett – elsajátította a jelnyelvet. Az első, kifejezetten hallássérültek számára celebrált misét 1973. december 8-án, a Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepén tartották a budapesti Tömő utcai kápolnában. Szemtanúk elbeszélései, feljegyzései alapján megrendítő pillanatok éltek át a résztvevők, hiszen az ezt megelőző évtize-

dekben csak magánházakban, rejtett módon gyűlhetek össze és ünnepelhettek.

A kezdeti időkben több helyszín is otthont adott a hallássérült híveknek: a budapesti Központi Szeminárium díszterme, a Krisztus Király-plébánia és a Tömő utcai kápolna. Akkoriban csupán havi egy, jelnyelvvvel kísért szentmisén vehettek részt a hívek. Később azonban már havonta kétszer nyílt lehetőségük erre: a budapesti piarista rendház egykori kápolnájában, a Mikszáth téren, valamint a Vörösmarty utcai Oltáriszentség-plébánia templomában. A legutóbbi időig, egészen 2018-ig a budapesti Piarista Gimnázium kápolnájában voltak ezek a jelnyelvvvel kísért szentmisék, minden vasárnap 15 órától.

– **A Szilágyi nővérek szerepe tehát kiemelkedő volt a hallássérültek pasztorációjának újraindításában.**

– Így igaz. A Szilágyi nővérek hosszú évtizedeken át tartó, áldásos tevékenységük

során járták az országot, és megszervezték a helyi hallássérült közösséget Miskolcon, Pécsen, Veszprémben. Számos módszert dolgoztak ki, amellyel a hallássérült emberek hitoktatását megkönnyítették, lelki életüket pedig gazdagabbá tették. Bibliái olvasókönyveket állítottak össze. Egyszerű, a siketek számára is érthető nyelvezetre írták át a szentmise szövegeit, s ezeket *Kis misekönyv* formájában meg is jelentették. Hasonló módon átdolgozták *Szent Lukács könyvét* és az *Apostolok cselekedeteit* is. A jelenlegi gyakorlat az, hogy nem az egyszerűsített mise-szövegeket vesszük, hanem a mindenki által jól ismerteket. Jelnyelvi tolmácsolással és folyamatos feliratozással segítjük a jobb megértést.

– **Vannak adatok arról, hogy hány hívő tartozik a katolikus hallássérültek egyesületéhez?**

– Budapesti adatok állnak rendelkezésre: a rendszeresen misére járó siket testvérek harmancan-negyvenen vannak. A budapesti közösség kiemelkedő ünnepei közé tartozik a karácsony másnapján bemutatott főpásztori mise. Ezek

a karácsonyi ünnepi szentmisék minden alkalommal mozgósítják az országban élő hallássérült híveket. Ilyenkor százan-kétszázan is összegyűlnek az egész országból. Sokan már kora hajnalban útra kelnek, hogy jelen lehessenek. Az első főpásztori szentmisét még Lékai László bíboros úr mutatta be a közösségnek 1976 karácsonyán. Azóta a főpásztor minden év december 26-án meglátogatja a közösséget. Így tett Paskai László és Erdő Péter bíboros úr is.

– **Ön hogyan lett az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Katolikus Hallássérült Pasztorációjának referense?**

– A megbízatást 2018-ban kaptam, két évvel korábban szenteltek pappá. Családilag érintett vagyok: a szüleim siketek. Édesapám két éves korában vesztette el a hallását agyhártyagyulladás szövődményeként. Édesanyámmal pedig a születése után történt ugyanez, egy fülgyulladás miatt. Otthon jelnyelvvvel kommunikáltunk,

kifejezni. Isten üzenete mindenkihez szól. Emlékezzünk rá: Szent II. János Pál pápa az egyik beszédében „Isten közelsége különleges jelének” nevezte a fogyatékossgal élőket, akiktől sokat tanulhatunk. A német püspökök „különleges tekintélyeknek” nevezik őket. Az egyik körlevelük szerint a fogyatékossgal teli élet relativizálja az értelmes és

találkozon jelentek meg. Amikor 2018-ban a Mátyás-templomba kerültem, sok beszélgetés, tervezgetés után született meg a döntés: meghívom a közösséget a piarista kápolnából a Mátyás-templomba, hogy együtt ünnepeljenek a halló testvérekkel. A tapasztalatok szerint mindkét közösség számára jótékony volt ez a találkozás, hidak épülhettek közöttük, megszülethetett a nagyobb elfogadás, az érzékenyebb figyelem egymás iránt.

– **Mi az igazán szép ebben a szolgálatban?**

– Öröm eljuttatni az evangéliumot a perifériára szorult testvéreinkhez, jelen esetben a hallásukban akadályozottakhoz. S így létrejöhet egy nagyobb közösség, mélyebb kapcsolódás hallók és nem hallók között. Az erre való törekvés az, ami talán a legszebb a szolgálatunkban.

– **A napokban Ön is Rómában járt a nemzeti zarándoklaton, hálát adva Istennek Ferenc pápa egy évvel ezelőtti apostoli látogatásáért. Hallássérült hívek lelkipásztorja volt. Milyen élmények érték Önöket?**

– A jubileumi évünk kiemelkedő eseménye volt ez a zarándoklat. Találkoztunk Veronika nővérral, aki az olaszországi akadályozottsággal élők felelős referense. Sokat mesélt a tapasztalataikról, és megerősítette azt, ami a mi megfigyelésünk is alátámasztja: az akadálymentesítés elsősorban a szívekben kezdődik. Nem kell nagy dolgokat tenni, az odafigyelő szeretet apró lépéseivel sok mindent áthidalhatunk. Másfajta megközelítés, hozzáállás szükséges, és ebben Ferenc pápa nagyon inspiráló, hiszen mindenre odafigyel. Gyönyörű élményként éljük meg a szentmiséken való részvételünket. Maroknyian voltunk, mégis sokakat tudtunk képviselni. Azáltal, hogy jelnyelven vehetett részt a közösségünk az eseményekben, megmutathattuk: igenis, lehetséges akadályok nélkül együtt ünnepelni. Egy beszélgetésen felmerült: mi lesz a mennyországban? A siketek külön lesznek a látássérültektől és a más fogyatékossgal élők-től, illetve a hallóktól, látóktól és mindenkit mástól? Nem. A mennyországban mindenki együtt van, lesz, és mi ezt próbáljuk megélni, hogy mindenki együtt ünnepelhesen,

– **A plébániai közösség tagjai hogyan viszonyulnak hallássérült testvéreikhez?**

– Mint említettem, kezdetben nagyon sok helyen gyűltek össze a siketek, a Tömő utcában, a Mária utcában. Miután a Piarista Gimnázium visszaköltözött a Duna-partra, hosszú évekig a piaristák kápolnájában imádkoztak a hallássérültek, a halló hívektől elkülönülten. Így kevés kapcsolódás volt a halló és a siket testvérek között, akik sokszor a pünkösdhétfői, máriaremetei

akadályoktól mentesen. Ez itt, a Tabánban meg is valósul: a siket testvérek szabadon megválaszthatják a helyüket, hiszen mindenhol látható a kivétlen a folyamatos feliratozás vagy éppen a jelnyelvi tolmács. Nem lehet megkülönböztetni a templomban, hogy ki halló, és ki siket, mindenki úgy vesz részt a szentmisén, ahogyan tud. Egy nagyon örömdetes esemény is történt, közvetlenül a római zarándoklat után. Az itteni plébániai közösségünkben otthonra talált a látássérült és értelmileg akadályozott testvérekből és segítőikből álló Tabáni Banda nevű kórus, a zenei szolgálatot ők végezték a vasárnapi tízórai szentmisén. Kicsit megtapasztaltuk a Rómában elhangzott mondat valóságát: a mennyországban nincsenek elkülönítve az emberek, hanem különbségtétel nélkül, együtt ünnepeljük és dicsőítjük Istent.

– **Itt, a tabáni plébánián működik a Reménykör nevű összefogás. Mit kell tudnunk erről a kezdeményezésről?**

– A Reménykör a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszushoz kapcsolódóan jött létre. Szélesebb körben próbálja összefogni a fogyatékossgal élők közötti szolgálatot teljesítőket. Igyekszünk teológailag is reflektálni arra, hogy egyáltalán mit jelent az: fogyatékossgal élni. Az Egyházon belül legyen természetesebb, hogy vannak olyan testvéreink, akik akadályozottsággal élnek, és nekik is legyen meg a lehetőségük arra, hogy bekapcsolódjanak a különböző rendezvényekbe. Tavaly nyáron például részt vettünk a Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencián, amelyen ez volt a téma: a fordítástól a parafrázisig. Az előadásunk egyik kiemelt tárgyköre a jelnyelv volt: mit jelent jelnyelvű fordításban olvasni a *Szentírást*, és milyen akadálymentesített bibliafordítások léteznek. Ez hallatlanul izgalmas, de a biblikusok körében nagyon kevésbé ismert és kutatott terület.

– **A Katolikus Hallássérült Pasztorációnak saját logója is van, rajta a kereszt, Jézus keze és egy híd...**

– A híd a szeretet hídját jelképezi halló, siket és nagyothalló testvérek között. A kereszt a keresztességünkre utal, a két kéz pedig egy jelet formál, amely szinte minden más jelnyelven is elfogadottan Jézus jele: a bal kéz középső ujjja a sebekre mutat. A logóban szereplő *effata* szót Jézus mondja a siket ember meggyógyításakor: „Effata, azaz: nyílj meg!” (Mk 7,34) A felirat arra utal, hogy ma már nem csupán jelnyelven zajlik a pasztoráció: a legutóbbi években bevezetett folyamatos feliratozás óriási segítség a nagyothallók számára, ezáltal még szélesebb réteget tudunk megszólítani. Az *effata* szó arra is inspirálhat minket: nyíljunk meg az örömhírre, a testvérünk felé, és járjunk nyitott szívvel a világban!

**Bodnár Dániel
Fotó: Merényi Zita**

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírregiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra.

INGATLAN

ELADÓ BUDAPESTEN AZ I. KERÜLET-BEN, csendes utcában, de jó közlekedésnél,

SZOLGÁLTATÁS

ÓLOMÜVEG ABLAKOK restaurálását, tervezését, kivitelezését több évtizedes

tapasztalattal vállaljuk. Tóth Erzsébet. T.: 06/20-438-5993; www.uvegfestes-stainedglass.hu

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

AUTÓ

AUDI 80 1.8 S, benzines, 1990/12., érvényes forgalmival, 148500 kilométerrel eladó. Ár: 950000 Ft. T.: 36/20-345-4998

IMAÓRA

Kútvolgyi Szűz Mária-engesztelőkápolna: engesztelő virrasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltáriszentség előtt. 22 órakor szentmise. Cím: Budapest XII., Galgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75–77.) szentség-imádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karitászcsoportjának szándékára, a harmadikon az imalábadba elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnijában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirrasztást tartunk Magyarország, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmisék után a kistemplomban beszélgetés az elhangzott homiliáról. Mindenkit szeretettel várnak. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriplebania.hu/>

Elváltak és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

Szentmisék Mindszenty József bíboros boldoggá avatásáért Budapesten és Egerben a következő napokon: június 6., csütörtök, július 6., szombat, augusztus 6., kedd, szeptember 6., péntek, október 5., szombat, november 6., szerda, december 6., péntek. A boldoggáavatási szándékra mondott szentmiséket 7 órakor élőben közvetíti a budapesti városmajori Jézus Szíve-templomból (Budapest, XII., Csaba utca 5.) a Magyar Katolikus Rádió, az egri bazilikából (Szent János Apostol és Evangélista-főszekesegyház, Eger, Pyrker tér 1.) a Szent István Rádió.

Csobánka-Szentkúton a régi hagyományokhoz híven folytatódna a nagy múltú elsőszombati szentmisék. Mindenkit szeretettel várnak a festői szépségű Mária-kegyhelyen 2024. május 4-étől október hónapig minden elsőszombaton a szentkúti kápolnában 10.30 órakor kezdődő ünnepélyes engesztelő rózsafüzér-imádságra és a 11 órakor kezdődő szentmisére.

Görögkatolikus Szent Liturgia a libanoni Szent Charbel remete tiszteletére Budapesten, a gazdagréti Szent Angyalok-templomban (Budapest XI., Gazdagréti út 14.) május 22-én, szerdán. A szertartást a maronita remete közbenjárását kérve, erekiyész áldással Kocsis Tamás dél-budai görögkatolikus szervezőlelkész mutatja be. A szertartások 18 órakor kezdődnek. 17.30-tól közös áhítat lesz a templomban, illetve szándékokt lehet felírni a sekrestyében.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gelért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Mórícz Zsigmond út 141.): május 29-én 18 órától június 1-jén 13 óráig Kovács Cs. Albert atya lelkigyakorlata: „Égi Édesanyánk”. Június 20-án 18 órától június 23-án 13 óráig Dr. Gál Péter atya lelkigyakorlata: „A szellemi harcról és a győzelemről”. Elérhetőség: 06-26-383-212, 06-30-466-0749

KATOLIKUS IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ

NAGYMAROS

2024. MÁJUS 25.

9.00 – NYITÁSBÉ: 10.00 – RÉGELÉK: SIMON MÁRTA ATYA, MAJD SZENTCSÍMÁRÉ 12.00 – FARSANGTÖRŐ: 13.30 – PRÉSZBÍTER: IGO A SZEMÉLYES TALÁLKOZÁSOKRA 14.45 – TANÚSÁGTEREL ÉS ZENÉS PRÉSZBÍTER ÉS SZENTMISÉRE 16.00 – SZENTMISÉRE – RÉGELÉK: SZÉKELY JÁNOS SZOMBATHELYI MEGYÉSPÜSPÖK A SZENTMISÉ UTÁN: TÁNC, ORÁNTÓRA, KÖRTELEN EGYSÜTÉL TÁRSULGATÓ TÍZE (KÉZSÉBŐRŐ) KARALIMAI VILÁG ÉS EURÓPA-BÁJNOK ÚSZÓ ZENÉI SZOLGÁLAT, WEINER LÉO KATOLIKUS ZENESKOLA – LITURGIAI KONVÍZSZEKÉRI KÉPES

NAGYMAROSI-TALÁLKOZÓ.HU

MIÉRT ÉLEK?

ÉRD DE A NAPTÁRRA: 2024. OKTÓBER 5. 50 ÉVES A NAGYMAROSI!

GYERMEKMAROS

NAGYMAROSI-TALÁLKOZÓ

NAGYMAROSI-TALÁLKOZÓ

Uj Ember

Kiadja a Magyar Kurír Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál, a postán.

Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • Ügyvezető: Tolonics Gergely ISSN 0133-1205 KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA. LAPZARTA: 2024. május 13.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István

Lapszerkesztő: Baranyai Béla • Lapszerkesztő-helyettes: Körössy László

Szerkesztőség: Agónás Szonja, Bodnár Dániel, Fábán Attila, Gátas Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hollósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Náduvanyi Dorottya, Pallós Tamás, Szantalai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Várossy Erzsébet

Olvasószerkesztő: Kodítek Bernadett

Korrektor: Szántó István • Tördelés: Kuzma Angéla

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42. Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933 www.ujember.hu • e-mail: mik@katolikus.hu

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjesztas@ujember.hu

Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén. Egyéni egyplédányos előfizetés belföldről negyedévre: 5460 Ft, fél évre: 10 920 Ft, egy évre: 21 840 Ft. Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu

Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu

Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása: +36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

A budapesti Puskás Aréna és a debreceni Nagyerdei Stadion után idén a miskolci DVTK Stadionban rendezik meg június 1-jén a nagyszabású keresztény zenei eseményt.

A 2000-es évek eleje óta zajló rendezvénysorozat kiemelt fellépője idén Chris Tomlin, a kortárs keresztény könnyűzene egyik legnevesebb képviselője lesz. A már Grammy-díjjal is elismert amerikai dicsőítőszervező világszerte több millió lemezt adott el, és az elmúlt évtizedekben a keresztény zenei mozgalom egyfajta szószólójává vált. A Time magazin egyenesen a legtöbbet énekelt előadóként jellemezte, ami nem csoda, hiszen olyan dalait, mint a How Great Is Our God (Mily nagy Istenünk) és az Our God (Nincs más Isten) számos gyülekezetben éneklék vasárnaponként.

„Hívunk újra családdal és barátainkkal együtt, hogy közösen imádjuk Istenünket! Miért ne lennének alkalmasak hazánk új, hatalmas stadionjai, hogy a mindenség Urának adjunk hálát bennük? Írd be a naptáradba június 1-jét, készülj imádságos szívvel a különleges találkozásra!” – áll a szervezők által közzétett meghívóban.

A magyar keresztény könnyűzene és dicsőítés jeles képviselői is színpadra lépnek, úgy mint Pintér Béla, Tibes, Pajor Tamás, Csíszér László, az Agapé Worship, az EMaBISz Worship, a Magyar Continental Singers, valamint a Timothy&Treti deň Szlovákiából. Ahogy tavaly magyar–román közös dicsőítés szolt a megbékélés jegyében, úgy idén szlovák testvéreinkkel fogunk együtt imádkozni. Hisszük, hogy Isten ezen az alkalmon keresztül különös áldást szeretne hozni mindkét nemzetre.

A zene mellett az „Ez az a nap!” hagyományaihoz híven idén is kiemelt hangsúlyt kap az evangélium hirdetése és a felekezeti közti közös imádság a nemzetért és egész Európáért.

„Sokáig Budapestre invitáltunk mindenkit, és hálásak vagyunk, hogy jöttek is szerte az országból és a határon túlról is. Úgy érezzük, eljött az ideje, hogy most mi mozduljunk ki, mi látogassunk el vidéki helyszínekre. Azt tapasztaljuk, hogy ilyenkor sokkal jobban megmozdulnak a helyi közösségek, erősödnek a helyi összefogások” – mondta el László Viktor, az „Ez az a nap!” alapító-főszervezője.

A június 1-jei esemény helyszíne a miskolci DVTK Stadion lesz. A program 16 óra és 22 óra között zajlik, kapunyitás 15 órakor lesz. A kárpátjai testvérek ingyenesen regisztrálhatnak.

Jegyvásárlás és minden további részlet megtalálható a <https://ezazanap.hu/honlapon>.

ZÁSZLÓAVATÁS

Az imádság évében a budapest-tisztviselőtelepi Magyarok Nagyasszonya-templom (Budapest VIII., Magyarok Nagyasszonya tér 1.) egyházközsége a 20. században boldoggá avatott hat, illetve Isten szolgájává nyilvánított két magyar tiszteletére egy-egy zászlót avat 2024 nyarán. Ők a legnehezebb helyzetekben is a személyes istenkapcsolatukból merítettek erőt, az imádságon keresztül. Életük példakép mindannyiunk számára, és bízunk közbenjárásukban. A zászlók megáldásának időpontjai: Boldog Salkaházi Sára: május 26., vasárnap, a 11.30-kor kezdődő szentmise keretében. Boldog Bathány-Strattmann László: június 9., vasárnap. Isten szolgája Mindszenty József: június 15., szombat, 18 óra. Boldog Apor Vilmos: június 23., vasárnap. Bővebb információ: <http://www.tisztviselotelep.plebania.hu> Mindenkit szeretettel várnak.

SZAKMAI NAP

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye Kórházlelkésszi Szolgálatának munkatársai az előző évek gyakorlatát folytatva immár negyedik alkalommal szervezik meg szakmai napjukat a kórházlelkésszi szolgálatok munkatársai és önkéntesei, katekétá-lekipásztori munkatársak számára június 1-jén 9 órától a Debreceni Megtestesülés Plébánián (Debrecen, Borbíró tér 9.). Az előadások tematikája a veszteség, gyász, újrakezdés gondolatköréhez kapcsolódik, más-más irányból közelítve meg a témát. Szeretettel hívunk és várnak minden régi és új érdeklődőt. Jelentkezési határidő: május 24., péntek. A részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Jelentkezni a beteglatogato.koordinator@gmail.com címen lehet.

KOLLÉGIUM

A Brenner János Hittudományi Főiskola két kollégiuma felvett hirdet a 2024/2025-ös tanév őszi félévére. Kollégiumaink célja, hogy a keresztény fiatalokat kollégiumi elhelyezéssel segítsük az egyetemi tanulmányaik alatt. A főiskola vezetése alatt álló két kollégiumba hívó vagy hitre nyitott fiatalokat várunk, akik szívesen lennének egy szellemi-lelki értelemben is igényes közösség tagjai. Kérdések esetén szívesen állunk rendelkezésre a 06/96-313-055-ös telefonszámon, valamint a szakkollegiumok@bjhf.hu internetes elérhetőségen. Jelentkezési határidő: 2024. május 31.

PROGRAMAJÁNLO

Az „Orgonák éjszakája” alkalmából – 120 éves az Angster-orgona címmel hangverseny lesz Nyíregyházán, május 18-án, szombatn 14 órakor a Nyíregyházi Magyarok Nagyasszonya-társzekersegyházban (Nyíregyháza, Kossuth tér 4.). Közreműködik: Hajdók Judit - orgona, Réthy-Fercsik Szilvia - ének, Számel Bálint – cselló. A belépés ingyenes, adományokat szívesen fogadnak az öreg orgona felújítására.

ASSISI SZENT FERENC NYOMÁBAN
június 4-8. | 5 nap | 229.900 Ft/fő

ZARÁNDOKKÖRÚT MONTENEGRÓBA
július 9-15. | 7 nap | 309.900 Ft/fő

MLADIFEST 2024
IFJÚSÁGI FESZTIVÁL MEDJUGORJÉBAN
augusztus 1-6. | 6 nap | 129.900 Ft/fő

OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN
augusztus 19-25. | 7 nap | 289.900 Ft/fő

NAGY ZARÁNDOKLAT
(LA SALETTE, LOURDES, SANTIAGO, FATIMA)
aug. 30 - szept. 8. | 10 nap | 614.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT GÖRÖGORSZÁGBA
SZENT PÁL APOSTOL NYOMÁBAN
szeptember 2-8. | 7 nap | 499.900 Ft/fő

MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT
szeptember 11-15. | 5 nap | 129.900 Ft/fő

FATIMAI ZARÁNDOKLAT
október 20-25. | 6 nap | 414.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA
október 21-27. | 7 nap | 349.900 Ft/fő

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA
+36 20 500 5050
www.viasacra.hu

„Egek 150” címmel az idén 150 éves Újpesti Egek Királynéja egyházközség, plébánia ünnepségsorozatát, 8 napos missziót tart május 24., péntek és május 31., péntek között az Egek Királynéja Főplébánián (Budapest, IV. Szent István tér 21.). Az ünnepség az egykori Egek Királynéja-ünnep május 31-i napjához kötődik. További információk: <https://www.egek kiralyneja.hu/>

TÍZÉVES A MAGYAR KURÍR FOTÓÁGAZATA

KÉPGALÉRIA

CÍMMEL NYÍLT TÁRLAT MÁJUS 4-ÉN

MERÉNYI ZITA ÉS LAMBERT ATTILA

FOTÓIBÓL A KERESZTÉNY MÚZEUMBAN

(ESZTERGOM, MINDSZENTY TÉR 2.)

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ AUGUSZTUS 31-ÉIG

Szeretet az igazságban

Konferenciát tartanak XVI. Benedek pápa társadalmi tanításáról

XVI. Benedek pápa társadalmi tanításáról és ökológiai gondolkodásáról rendeznek konferenciát a budapesti Nemzeti Közszerkezleti Egyetemen (NKE) május 22-én. A tanácskozás részleteiről Jancsó Andrást, az NKE Vallás és Társadalom Kutatóintézet tudományos segédmunkatársát, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Joseph Ratzinger–XVI. Benedek Pápa Kutatócsoportjának tudományos titkárát kérdeztük.

– Milyen megfontolások állnak a konferencia megszervezése mögött?

– Joseph Ratzinger jelentős teológiai életművet hagyott az utókorra. Ezt sokan vizsgálták már; csak egyet emelnék most ki: a nemrég elhunyt Lukács László piarista szerzetes *Az igazság munkatársa* című kiváló könyvében elemezte a volt pápa munkásságát. Ugyanakkor azt kevesen tudják, hogy Joseph Ratzingernek a társadalomról és a politikáról is határozott véleménye volt, függetlenül attól, hogy önálló művet e területtel összefüggésben nem írt. Konferenciánk éppen ezért is szeretné XVI. Benedek pápának a társadalomról és az ökológiáról vallott nézeteit összegyűjteni és görcső alá venni.

– Kik hatottak XVI. Benedek pápa nézeteire?

– Joseph Ratzinger társadalomról kialakított nézeteiben elsősorban Robert Spaemann és Josef Pieper megfontolásaira bukkanhatunk. Spaemann a 20. század filozófiájának egyik kiemelkedő alakja volt; ő egyébként személyes kapcsolatban állt a későbbi pápával. Spaemann a Ritter-iskolához, más néven a münsterianusokhoz tartozott. Ez a szellemi kör Joachim Ritter német filozófushoz kapcsolódott. Pieper neve talán jobban ismert, ő is jelentősen befolyásolta Ratzinger társadalomról vallott felfogását. E két gondolkodóra sokszor hivatkozott is a műveiben. Spaemann megközelítését a természetjoggal kapcsolatos elgondolásaiban, míg Pieper szempontjait az igazságosságról kialakított nézeteiben érjük tetten.

– Mások is hatottak esetleg e kérdéskörben a későbbi pápa gondolkodására?

– Joseph Ratzinger 1984-ben tartott egy előadást – ez magyarul is olvasható –, *Keresztény orientáció a plurális demokráciában?* címmel. Ebben megjelenik egy kulcsgondolat, mely egy harmadik német gondolkodóhoz, Ernst-Wolfgang Böckenfördehez kapcsolódik. Az úgynevezett Böckenförde-paradoxon azt fogalmazza meg, hogy a szabadelvű szekuláris állam olyan előfeltevésekre épül, amit ő maga képtelen garantálni.

Karl Lehmann bíboros is elemezte ezt a felvetést, rákérdezve: esetleg itt a kereszténységről van szó, a keresztény tanításnak kellene ezt az előfeltevést garantálnia? Joseph Ratzinger a fent említett előadásában azt mondja, hogy nem egyszerűen ez a válasz Böckenförde felvetésére, de egyenesen a keresztény ihletettségű morálra van szüksége a szabadelvű államnak ahhoz, hogy fent tudjon maradni. Spaemann nyomán fogalmazza meg azt, hogy e paradoxon feloldásához el kell ismernie a szabadelvű szekuláris államnak: vannak az igazságnak olyan részei, melyek megelőzik a társadalmi konszenzust. Ratzinger szerint a keresztény igazság abszolút érvényét kellene elfogadni ahhoz, hogy beszélhessünk például a tole-

rancia kérdéséről. Spaemann ugyanis azt állítja – s ezt Ratzinger is átveszi –, hogy a tolerancia sohasem jelenthet értéksemlenget.

– A konferencia középpontjában XVI. Benedek pápa Caritas in veritate kezdetű enciklikája áll. Mit mondhatunk erről a dokumentumról?

– A Caritas in veritate kezdetű enciklikát a Szent VI. Pál pápa által kibocsátott Populorum progressio kezdetű dokumentum megjelenésének negyvenedik évfordulójára szerették volna kiadni. A késés oka a gazdasági világválság volt, melynek kihívásaira is reagálni akart a pápa. Joseph Ratzingernek már 1985-ben jelent meg olyan írása, mely eredetileg szintén előadás volt, s amely az Egyház gazdaságról kialakított felfogását, útmutatását fogalmazta meg. Az enciklikában természetesen nagy szerepet kap a szubszidiaritás és a szolidaritás gondolata, ugyanakkor ez egy régebbi katolikus hagyományra támaszkodik. A konferencián az enciklikát teológiai, antropológiai és politikai-gazdasági szempontból szeretnénk bemutatni. Az már a vizsgálat elején egyértelmű, hogy ezek egymástól elválaszthatatlanok. Az enciklika a Populorum progressio fejlődésgondolatát fűzi tovább, ami azt jelenti, hogy a fejlődés nem elsősorban gazdasági jellegű. Sőt elsősorban az ember lelki és szellemi fejlődését jelenti, az enciklika éppen ezért arra vezet rá, hogy a végső célokhoz miként juthatunk el.

– Ferenc pápa ökológiai megtéréséről beszél, sokan elsősorban hozzá kötik a teremtésvédelmi kérdések kifejtését. Szemben áll egymással Ferenc pápa és XVI. Benedek gondolkodása?

– Ferenc pápa a Laudato si' kezdetű enciklikájában hivatkozik a Caritas in veritate dokumentumra is. Nagyon leegyszerűsítő az az elgondolás, hogy a két pápa felfogása gyökeresen eltérne egymástól. Mindkettő támaszkodik az egyházi hagyományra, emellett XVI. Benedek gondolkodása tetten érhető utódjánál, míg Ferenc pápa tudatosan fűzi tovább elődje felvetéseit. Ha egymás mellett olvasuk a megnyilatkozásaikat, akkor látjuk, hogy szoros egymásra épülésről van szó. Az igaz, hogy Ferenc pápa sokkal nagyobb hangsúlyt helyez az ökológiára, részletesebben kifejti ezt a kérdéskört, ugyanakkor érdekes, hogy Benedek pápát nevezték először zöld pápának.

– Kik lesznek a konferencia előadói?

– A főelőadást Giampaolo Crepaldi, Trieszt nyugalmazott érseke tartja, ő volt az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsának titkára. Crepaldi arra fog

rávillagítani, hogy az ökológia nem válhat világi vallássá – erre egyébként XVI. Benedek pápa is utalt. A Caritas in veritate enciklikában megjelenő humánökológia kifejezés arra utal, hogy az ökológiai gondolkodás középpontjában az embernek kell állnia, vagyis a teremtésvédelemnek az ember védelméről való gondolkodásból kell kiindulnia. Aidan Nichols OP,

A Nemzeti Közszerkezleti Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Vallás és Társadalom Kutatóintézet és a PPKE Joseph Ratzinger – XVI. Benedek Pápa Kutatócsoport szervezésében

SZERETET AZ IGAZSÁGBAN:

XVI. BENEDEK PÁPA TÁRSADALMI TANÍTÁSA ÉS ÖKOLÓGIAI GONDOLKODÁSA

2024. május 22. (szerda) 08.30–17.00

NKE, Széchenyi Díszterem (1083 Budapest, Ludovika tér 2.)

PROGRAM

8.00–8.30 Regisztráció

8.30–9.10 Megnyitó

Dr. Deli Gergely | Nemzeti Közszerkezleti Egyetem, rektor

Dr. Kuminetz Géza | Pázmány Péter Katolikus Egyetem, rektor

Öem. Dr. Erdő Péter | bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek

Öexc. Dr. Michael Wallace Banach | érsek, apostoli nuncius

Federico Lombardi SJ | Vatikáni Joseph Ratzinger – XVI. Benedek Pápa Alapítvány, elnök

9.10–9.55 PLENÁRIS ELŐADÁS – XVI. BENEDEK PÁPA ÖKOLÓGIAI TANÍTÁSAI

Öexc. Dr. Giampaolo Crepaldi | Trieszt nyugalmazott érseke

9.55–10.20 Szünet

10.20–11.40 I. SZEKCIÓ – Levezető elnök: Dr. Ujházi Lóránd | Nemzeti Közszerkezleti Egyetem

Dr. Aidan Nichols OP

Logosz és kert: XVI. Benedek az ökoteológiáról

Dr. Görföl Tibor | Pécsi Tudományegyetem

Joseph Ratzinger a teremtésről: ökológiai következtetések

Tahyné Dr. Kovács Ágnes | Pázmány Péter Katolikus Egyetem

A Caritas in veritate enciklika természet és ember kapcsolatára vonatkozó üzenete a természet jogai jelenség tükrében

Dr. Karl Wallner OCist | Hochschule Heiligenkreuz

Hogyan ülteti át a „Missio Austria” XVI. Benedek pápa ökológiai aggályait a világmisszió támogatásába?

11.40–12.10 Diskusszió

12.10–13.15 Ebédszünet

13.15–14.35 II. SZEKCIÓ – Levezető elnök: Dr. Gájer László | Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Dr. Philipp Gabriel Renczes SJ | Pontificia Università Gregoriana

Környezettudatosság és a teremtés és bűnbeesés tana

Dr. Mariano Barbato | Universität Passau

A tekintély problémája a társadalmi tanításban. Az idők jeleinek olvasása, avagy az emberi ökológia és a természetjog a politika, a gazdaság és a tudomány között

Dr. Roberto Regoli | Pontificia Università Gregoriana

Vallás, kultúra és béke: XVI. Benedek pápa társadalmi tanítása

Dr. Pietro Luca Azzaro | Vatikáni Ratzinger Alapítvány

Szent Ágoston Joseph Ratzinger társadalmi és politikai gondolkodásában

14.35–15.00 Diskusszió

15.00–15.30 Szünet

15.30–16.30 KÖNYVBEMUTATÓ – Moderátor: Dr. Darabos Ádám | Nemzeti Közszerkezleti Egyetem

Dr. Tóth Tamás | Magyar Katolikus Püspöki Konferencia

Dr. Zachar Péter Krisztián | Nemzeti Közszerkezleti Egyetem

Érszegi Márk Aurél | Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Jancsó András | Nemzeti Közszerkezleti Egyetem

16.30–16.40 Zárszó – Dr. Török Bernát | NKE Eötvös József Kutatóközpont, igazgató

A „Fenntarthatóság, állóképesség – az éghajlatváltozás és az ahhoz való alkalmazkodás társadalmi kihívásai” című projekt keretében támogatva. Támogató: Technológiai és Ipari Minisztérium – azonosító: EKPPF/922/2021-ITM_SZERZ

Baranyai Béla
Fotó: Merényi Zita

HÍREK KÉPEKBEN

• **Ezerötszáz, gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiatal** focizott május második hétvégéjén Zánkán. Az ÁGOTA Kárpát-medencei labdarúgó tornán tizenhat pályán hetveneg csapat mintegy háromszáz mérkőzést játszott. Az esemény egyik szervezője a Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgálatója volt.

• **Udvardy György veszprémi érsek** idegenvezetésével járhatták végig a megújult érseki palota egyes helyiségeit és a Szent Mihály-főszékes-egyházat a Gizella-napokra érkezők május 11-én.

• **Szent Flórián ünnepéhez** kapcsolódóan május 7-én a tűzoltókért mutatott be szentmisét Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök Ugrits Tamás pasztorális helynökkel és Dózsa István plébánossal a Szent István király székesegyházban. A püspök megálldotta a Székesfehérvári Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság új tűzoltóautóját.

Gyűjtés pakisztáni gyerekeknek

Hálaadás a Fokoláre Mozgalom akciójának sikeréért

A Thököly úti Rózsafüzér Királynője-templomban hálaadó szentmisét mutatott be Nagy Károly plébános a Fokoláre Mozgalom pakisztáni gyerekek tanulását támogató kezdeményezéséért. Téglásy Klára és Tóth Judit, a projekt magyarországi felelősei a szentmise után online beszélgetést szerveztek a pakisztáni szociális központban a gyerekekkel dolgozó német fokolarinával.

Minden évben szép élmény a Rózsafüzér királynője-templomban a hálaadó szentmise, amelyet a pakisztáni szociális központban tanuló, mélyszegénységben élő gyerekek megsegítéséért mutatnak be. A Fokoláre Mozgalom tagjai mozgatják a kezdeményezést 2017 óta a 90 milliós Pakisztánban, ahol keresztény és kaszton kívüli hindu gyermekekkel törődnek mozgalom tagjai. A 75 gyerek tanulását nagy részben magyar családok, felnőttek adományaiból támogatják, emellett százforintos akciót is hirdetnek iskolákban, óvodákban: a gyerekek dobozokban gyűjtik kicsiny adományait, amellyel hozzájárulhatnak náluk mérhetetlenül szegényebb gyerekek tanulásához.

A szentmisén Nagy Károly plébános szavaiból kiderült, hogy neki is szívügye a pakisztáni projekt, büszkén hívta fel a figyelmet a Pakisztánból kapott oltárterítőre.

A projekt így indult: egy fokolár lelkiséget élő testvér az evangélium szerinti életet élve elment misszióba Pakisztánba, szeretgette, tanítgatta a gyerekeket, az itthoniak pedig gyűjtést szerveztek és imaháttérrel adtak. Akkor egy gyerek iskoláztatása évi 65 ezer forintba került, ma 75 ezerbe. A százforintos akcióval a gyerekek körében is gyűltek az adományok.

A szentmise és a májusi litánia után az érdeklődők átmentek a plébánia közösségi termébe egy online beszélgetésre, amelyen a pakisztáni szociális központ vezetője mesélt a támogatott gyerekekről. Arról, hogy kicsiny viskókban laknak, amelyeket háznak nem lehet nevezni, sokszor ablakuk sincsen. Amikor először jönnek,

általában fénytelen a tekintetük, és nem kapcsolódnak a többiekhez. A sok foglalkozás, személyes törődés nyomán kinyílnak, megváltozik, örömmel telik meg a tekintetük, és megtanulnak beszélgetni másokkal.

Mesélt a szülőkről is, akik a nyomorban élve olykor nem törődnek megfelelően a gyermekekkel. Hangsúlyozta, hogy segíteni kell nekik is, hogy többet foglalkozzanak a gyerekekkel. Havonta tartanak szülői értekezletet, ahol tanítják őket az alapvető higiénia, mert sokan nem használnak ágyneműt, váltóruhát, ezért sok gyereknek van bőrpőblémája. Próbálják megértetni velük, hogy fogadják el az ingyenes tífusz elleni oltást – mert tudatlanságból inkább elmenekülnek az oltást hozó orvos elől.

A központban a Montessori-módszert használják, péntekenként pedig elviszik a kicsiket a szeminárium kertjébe játszani. Mind odaszaladnak a Szűzanya-szoborhoz. Megható a nagy hitük, és ahogyan elfogadják a sok szenvedést, fájdalmat.

Tóth Judit arról is beszámolt, ahogyan itthon az emberek fogadják a segítség lehetőségét. Volt olyan iskola, ahol a diákönkormányzat vette kezébe az akciót.

A gyűjtés folytatódik. Az Új Város Alapítvány számlaszáma továbbra is nyitva, ahova köszönettel várják a támogatásokat: CIB Bank 11103004-18041930-10000001. Közlemény: Pakisztán

Thullner Zsuzsanna
Fotó: Merényi Zita

Bálint Sándor sétány nyílt Szegeden

Serfőző Levente plébános, ifjúsági referens, a Szeged-Csanádi Egyházmegye oktatási püspöki helynöke nyitotta meg május 3-án a Bálint Sándor sétányt Szegeden, a Kárász utca Klauzál tér felőli szakaszán.

nem ismerte személyesen, de hallottak vagy tanultak róla. És van egy olyan társadalmi réteg, akik számára még teljesen ismeretlen, akiknek nekünk kell elmondani, hogy ki volt Bálint Sándor” – mondta Serfőző Levente.

„Csaknem tíz napon át lesz látható az a szabadtéri kiállítás, amellyel az egész várost szeretnénk megszólítani. A tablókön Bálint Sándor életét és munkásságát is bemutatjuk. A járőkelők gyermekkorai és egyetemi, gyűjtései során vagy a barátai körében készült fotókkal találkozhatnak, elolvashatják gondolatait, amelyekből ma is reményt és erőt meríthetünk. Hiszen rengeteget szenvedett, üldözték, de az utolsó pillanatig hűségese tudott maradni Egyházához, reménnyel teli életet élt, kitartott a jóban és az igazban” – részletezte az oktatási helynök, aki mindenekelőtt a „legszőgedibb szőgedi” tisztaságát hangsúlyozta követendő példaként korunk embere számára. A mindenkori társadalom a hozzá hasonló személyeket talán naivnak látja, de ő nem naiv, hanem tiszta volt. Olyan tiszta, hogy nem akart a szívében haragot hordozni, nem akart rosszat feltételezni másokról. Meglátta mindenkiben a jót, a teremtményben a Teremtőt, szolgálta azt, akinek szüksége volt rá. Olyan mélyen tiszta volt, amelyre a mai ember áhítozik a hétköznapi, személyes élete és a közélet min-

Fotó: Karnok Csaba

den szintjén” – részletezte az oktatási helynök. Bálint Sándornak ugyanis még a krisztusi szeretet parancsának legnagyobb kihívását, a Miatyánk legnehezebb sorát is sikerült valóra váltania: „miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek”.

A programsorozat a hitvalló tudós égi születésnapján, május 10-én folytatódott Bálint Sándor sírjánál, majd a Mátyás téren, és a Dóm téren rendeztek koszorúzást. Szerre a belvárosban egész nap diákcsoportok versengtek a nevével fémjelzett emléktárgy dőntőjében. A Dómban szentmisét mutattak be boldoggá avatásáért. Május 12-én a felsővárosi Bálint Sándor Cserkészcsapat avatott emléktáblát a templom falán újjáalakulásuk 35. évfordulója alkalmából.

Forrás: Szeged-Csanádi Egyházmegye; Délmagyar.hu

Hamarosan a helyére kerül az egri bazilika oltára

2020-ban kezdődött az egri főszékesegyház felújítása, amelyet megelőzően a 20. század elején történt utoljára ilyen mértékű beavatkozás. Most a bazilika teljes külső és belső rekonstrukciója mellett annak környezete is megszépül: megújul a főlépcső, illetve körmeneti utat is építenek. Az egri Szent István Televízió kamerája rendre nyom követi, hogyan haladnak a nagyszabású felújítási munkálatok, amelyek mellett természetesen az aprónak tűnő mozzanatok is fontosak, hogy a történelmi város látképét meghatározó épület, az Egeri Főegyházmegye főtemploma teljesen megújuljon. A soron következő fontos lépés, hogy hamarosan a helyére kerül az egri bazilika oltára, így ezúttal Gizella János, a Kőművészet Kft. ügyvezető igazgatója mutatta meg munkatársai közreműködésével a pilisszentiváni kőfaragóműhelyben – ahol a bazilika liturgikus elemeinek gyártása, megújítása történik –, hogyan is készül az új oltár konzoljának aranyozása (képünkön).

Forrás: Egeri Főegyházmegye
Fotó: Szent István Televízió

**SZEMÉLYES
SZERETETTEL
MÁSOKÉRT**

KARITÁSZT TÁMOGATÓ ALAPÍTVÁNY – ADÓSZÁM: 19666275-1-43

